Journal of Liberal Arts, Thammasat University
วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Journal homepage: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/index

การแปลคำทางวัฒนธรรมในนิยายจีนกำลังภายใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทยสามฉบับ โดย จำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์[1]

*ประเทืองพร วิรัชโภคี**
สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประเทศไทย

The Translation of Cultural Words in Three Thai Translations of *She Diao Yingxiong Zhuan* by Chamlong Phitnakha, Wo Na Mueanglung and No Noppharat

Pratuangporn Wiratpokee*
School of Sinology, Mae Fah Luang University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:
Received 25 December 2023
Revised 28 February 2024
Accepted 4 March 2024

คำสำคัญ
นิยายจีนกำลังภายใน
คำทางวัฒนธรรม
เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน (มังกรหยก)
การแปลวรรณกรรม

Keywords:
martial arts fiction,
cultural words,
She Diao Yingxiong Zhuan,
literary translation

* Corresponding author
E-mail address:
pratuangporn.wir@mfu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมในนิยายจีนกำลังภายในเรื่อง *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทยสามฉบับ โดย จำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์ โดยแบ่งคำทางวัฒนธรรมออกเป็นหมวดตามแนวคิดของนิวมาร์ก และใช้แนวคิดของเบเคอร์ในการวิเคราะห์กลวิธี ผลการศึกษาพบกลวิธีการแปลทั้งสิ้น 18 กลวิธี เมื่อจำแนกกลวิธีที่พบเป็นหมวดการแปลแบบรักษาความแปลกต่างและหมวดการแปลแบบทำให้กลมกลืน พบว่าในการแปลคำทางวัฒนธรรม ผู้แปลเน้นแปลแบบรักษาความแปลกต่างเป็นหลักด้วยกลวิธีการใช้คำยืมและใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย วิธีการยืมคือถอดเสียงอักษรจีนจากสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วและบางครั้งเพิ่มการอธิบายคำทับศัพท์นั้นในวงเล็บหรือเชิงอรรถ

Abstract

This research studies the strategies used in translating cultural words in three Thai translations of the Chinese martial arts novel *She Diao Yingxiong Zhuan* by Chamlong Phitnakha, Wo Na Mueanglung, and No Noppharat. The classification of cultural words was done according to Peter Newmark's theory and the methods used in the analysis were proposed by Mona Baker. The research found 18 strategies used. Dividing them into foreignization vs domestication, it was found that the translators were inclined to implement foreignization when translating cultural words. This was mainly done by utilizing loan words transliterated from the Teochew dialect, and in some cases a combination of loan words with explanations written in parentheses or footnotes.

[1] This research is funded by Mae Fah Luang University, fiscal year 2022.

1. บทนำ

ในช่วงเวลากว่า 200 ปี ตั้งแต่วรรณกรรมจีนเรื่องแรกได้รับการแปลเป็นภาษาไทย เกิดกระแสความนิยมวรรณกรรมจีนในหมู่ผู้อ่านชาวไทยขึ้นหลายระลอก หนึ่งในนั้นคือนิยายจีนกำลังภายใน ซึ่งผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับชีวิตคนไทยในยุคสมัยหนึ่ง เพราะนอกจากจะเป็นหนังสือแปลที่ขายดิบขายดีในยุคร้านเช่าหนังสือ ยังเข้ามาสู่ความรับรู้ของคนไทยผ่านสื่อบันเทิงอื่น ๆ เช่น ละครชุด และภาพยนตร์หลายต่อหลายเรื่อง

คำว่า “นิยายกำลังภายใน” ตรงกับคำว่า 武侠小说 ในภาษาจีน โดย 武 หมายถึง การต่อสู้ ส่วน 侠 หมายถึง ความกล้าที่จะช่วยเหลือผู้ที่ถูกรังแก ถาวร สิกขโกศล (2554, น. 67) ให้ความหมายของ 武侠小说 เอาไว้ว่า “นิยายบู๊แสดงการต่อสู้เพื่อคุณธรรมหรือวีรกรรมตามลักษณะของจีน” นิยายจีนกำลังภายในเริ่มเป็นที่นิยมในประเทศไทยในราว พ.ศ. 2501 เมื่อจำลอง พิศนาคะ แปล *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจว้าน* (射雕英雄传) นิยายจีนกำลังภายในเรื่องยาวผลงานลำดับที่สามของกิมยังเป็นภาษาไทย โดยใช้ชื่อว่า *มังกรหยก ภาค 1* จนประสบความสำเร็จอย่างล้นหลาม

ผลงานชิ้นเอกของกิมยัง เรื่องนี้เป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ระหว่าง ค.ศ. 1119-1227 ในสมัยราชวงศ์ซ่ง ช่วงที่ถูกชนเผ่านอกด่านชาวนฺหวี่เจินนำกำลังทหารเข้าบุกยึดราชธานีก่อนจะจบลงที่การสิ้นพระชนม์ของเจงกิสข่าน เป็นเรื่องราวการต่อสู้ผจญภัยที่พิสดาร แทรกคติสอนใจไว้ภายใต้เรื่องที่ผูกขึ้นจากประวัติศาสตร์ราชวงศ์ซ่ง และสอดแทรกฉากต่อสู้อันชวนตื่นตะลึงเอาไว้ได้อย่างแนบเนียน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจว้าน* พาผู้อ่านไปติดตามเรื่องราวของก๊วยเจ๋ง ชายหนุ่มน้ำใจงามที่สติปัญญาไม่ดี แต่ได้รับการอุปถัมภ์ค้ำชูเพราะคุณธรรมในตน จนพัฒนาฝีมือการต่อสู้ขึ้นมาเป็นวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ ร่วมด้วยตัวละครแวดล้อมที่มีสีสัน ไม่ว่าจะเป็นนางเอกอย่าง อึ้งย้ง ชายหนุ่มผู้สมบูรณ์แบบแต่จิตใจชั่วร้ายอย่าง เอี๊ยคัง และจอมยุทธ์ผู้โด่งดังแห่งยุค เช่น มารบูรพา พิษประจิม ขอทานเหนือ เป็นต้น

ความสำเร็จของ *มังกรหยก ภาค 1* ส่งผลให้นิยายจีนกำลังภายในได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ผู้อ่านชื่นชอบอย่างมากถึงกับต้องไปยืนรอซื้อหนังสือที่หน้าร้าน หลังจากนั้นนิยายจีนกำลังภายในทั้งจากฮ่องกงและไต้หวันได้แปลเป็นภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง นักเขียนที่ได้รับความนิยม นอกจาก กิมยัง จากฮ่องกงแล้ว ก็ยังมี โก้วเล้ง จากไต้หวัน และเนี่ยอู้เซ็ง สหายสนิทของกิมยัง

สำหรับนักแปลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความนิยมให้แก่นิยายจีนกำลังภายในฉบับแปลไทยนั้น นอกจาก จำลอง พิศนาคะ ซึ่งแปลนิยายกำลังภายในด้วยสำนวนสามก๊กหรือสำนวนพงศาวดารจีนแล้ว ก็ยังมี ว. ณ เมืองลุง ซึ่งแปลด้วยสำนวนแบบยาขอบ และ น. นพรัตน์ ซึ่งใช้กลวิธีการแปลของนักแปลรุ่นพี่ทั้งสองท่านรวมกันจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ผลงานอันเป็นที่นิยมแพร่หลายของทั้งสามท่านนี้ได้ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “สำนวนกำลังภายใน” ที่นักอ่านติดอกติดใจ จนยึดถือกันเป็นธรรมเนียมว่า หากนักแปลรุ่นหลังคิดจะ

แปลนิยายจีนกำลังภายใน ก็จะต้องใช้สำนวนเช่นนี้มิให้ผิดกลิ่น หากรสเพี้ยนไปแล้ว ก็อาจส่งผลต่อความสำเร็จของงานแปล (กิตติพิรุณ, 2553, น. 133)

ข้อสังเกตที่ว่า แฟนหนังสือนิยายกำลังภายในมักจะยึดติดกับ “สำนวนกำลังภายใน” ส่งผลให้นักแปลรุ่นหลังจำนวนไม่น้อยรวมถึงผู้วิจัยเองรู้สึกหวั่นเกรงที่จะรับงานแปลนิยายจีนกำลังภายในเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจึงมองว่า หากเราสามารถรวบรวมสำนวนการแปลของมือกระบี่ผู้ไร้เทียมทานแห่งยุทธจักรนิยายจีนกำลังภายในทั้งสามท่าน คือ จำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์ไว้ในแหล่งเดียว หรือทำการวิเคราะห์แนวทางในการแปลคำประเภทใดประเภทหนึ่งของนักแปลทั้งสามได้ ก็น่าจะยังประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและในด้านการปฏิบัติการแปลไม่มากก็น้อย

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยคงไม่สามารถศึกษาสำนวนการแปลในทุกมิติได้จึงเลือกศึกษาเฉพาะการแปลคำ (และวลี) ทางวัฒนธรรมเท่านั้น สำหรับสาเหตุที่เลือกศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมนั้น เป็นเพราะผู้วิจัยมองว่านิยายจีนกำลังภายในนั้น นอกจากจะเป็นวรรณกรรมย้อนยุคแล้ว ยังมีการอ้างอิงประวัติศาสตร์ สะท้อนวิถีชีวิต และสอดแทรกความรู้เฉพาะทางด้านอื่น เช่น การแพทย์ ศิลปะการต่อสู้ ฯลฯ ไว้ในเนื้อหาได้อย่างกลมกลืน นอกจากนี้ คำศัพท์บางประเภทที่ถือเป็นเอกลักษณะเฉพาะตัวสำหรับนิยายกำลังภายใน ไม่ว่าจะเป็นฉายาของตัวละคร หรือท่าทางในการต่อสู้ ก็อาจมองได้ว่าเป็นคำที่เป็นส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรมนิยายจีนกำลังภายใน” ด้วยเช่นกัน จึงได้ทำการศึกษาร่วมไปกับคำศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวทางวัฒนธรรมจีนอื่น ๆ ด้วย

ตัวบทต้นฉบับภาษาจีนที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา คือ *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ของ กิมย้ง เนื่องจากได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ทั้งยังเป็นนิยายจีนกำลังภายในเพียงไม่กี่เรื่องที่จำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์ ต่างเคยแปลมาก่อน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* มีต้นฉบับภาษาจีนทั้งสิ้นสามฉบับ[2] คือฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ เนื้อหาในแต่ละฉบับมีความแตกต่างกันในบางส่วน โดย *มังกรหยก ภาค 1* ของจำลอง พิศนาคะ นั้นแปลมาจาก *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับดั้งเดิม ส่วนฉบับแปลของ ว. ณ เมืองลุง หรือ

[2] กิมย้งมีผลงานนิยายกำลังภายในเพียง 15 เรื่องเท่านั้น โดยใช้เวลาสร้างสรรค์ผลงานทั้งหมดภายในระยะเวลาเพียง 17 ปี ระหว่าง ค.ศ. 1955-1972 ด้วยการเขียนลงเป็นตอน ๆ ในหนังสือพิมพ์ ผลงาน 15 เรื่องซึ่งแต่งลงหนังสือพิมพ์นั้น มีชื่อเรียกว่า “ฉบับดั้งเดิม” ต่อมา หลังประกาศวางมือเลิกแต่งนิยาย กิมย้งได้อุทิศเวลาไปกับการขัดเกลาเนื้อหาและสำนวนภาษาในผลงานทั้งหมด โดยใช้เวลาสิบปีจนแล้วเสร็จทุกเรื่อง เมื่อปี 1984 ผลงานที่กิมย้งทยอยดำเนินการปรับปรุงเสร็จสิ้นครบทุกเรื่องนี้ มีชื่อเรียกว่า “ฉบับปรับปรุง” ต่อมาในปลายศตวรรษที่ 20 เขาก็ได้ทยอยปรับปรุงผลงานของตนอีกครั้งจนแล้วเสร็จใน ค.ศ. 2006 ก่อนจะมอบหมายให้สำนักพิมพ์แห่งหนึ่งในเมืองกวางเจาจัดจำหน่าย โดยให้ชื่อว่าเป็น “ฉบับปรับปรุงใหม่แห่งศตวรรษ” หรือเรียกย่อว่า “ฉบับปรับปรุงใหม่”

มังกรเจ้ายุทธจักร นั้น แปลมาจากฉบับปรับปรุง สำหรับตัวบทแปลของ น. นพรัตน์นั้น แปลมาจากฉบับปรับปรุงใหม่ โดยใช้ชื่อภาษาไทยว่า *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ ได้แก่

2.1 เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมตามที่ปรากฏใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลภาษาไทยสามฉบับ คือ *มังกรหยก ภาค 1 มังกรเจ้ายุทธจักร* และ*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ซึ่งแปลโดย จำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์ ตามลำดับ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมตามที่ปรากฏใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลภาษาไทยสามฉบับดังกล่าว

3. ทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ปรากฏในภาษาไทย จีน และอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่านักวิชาการที่ผลิตผลงานเกี่ยวกับการแปลนิยายจีนกำลังภายในและถูกอ้างอิงบ่อยครั้ง คือ โอลิเวีย ม็อก (Mok Olivia, 莫慧娴) นักวิชาการชาวฮ่องกง ซึ่งเป็นผู้แปลผลงานนิยายจีนกำลังภายในเรื่องดังของกิมยัง คือ *เสฺว่ชานเฟยหู* (《雪山飞狐》) หรือ *จิ้งจอกภูเขาหิมะ* ออกเป็นภาษาอังกฤษในชื่อ *Fox Volant of the Snowy Mountain* เมื่อ ค.ศ. 1993 โดยนิยายกิมยังฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่องดังกล่าวเป็นผลงานสำคัญที่นักศึกษาปริญญาโทสาขาการแปลในประเทศจีนมักใช้เป็นตัวบทในการศึกษา

นอกจากจะแปล *จิ้งจอกภูเขาหิมะ* ออกเป็นภาษาอังกฤษแล้ว ม็อกยังได้ตีพิมพ์บทความวิชาการทั้งฉบับภาษาอังกฤษและภาษาจีน ซึ่งอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของตนเมื่อ ค.ศ. 1998 ที่ใช้ชื่อว่า “Martial Arts Fiction: Translational Migrations East and West” โดยบทความวิชาการภาษาอังกฤษ ลงตีพิมพ์ในวารสาร *Target* เมื่อ ค.ศ. 2001 ในชื่อบทความว่า “Translational Migration of Martial Arts Fiction East and West” และบทความภาษาจีนซึ่งใช้ชื่อภาษาจีนว่า “武侠小说的东迁西徙” ตีพิมพ์ในวารสาร *Chung-Wai* ของไต้หวัน

ในบทความดังกล่าว ม็อกได้ใช้ทฤษฎีพหุระบบของ อิตามาร์ อิเวน-โซฮาร์ (Itamar Even-Zohar) เกี่ยวกับตำแหน่งของวรรณกรรมแปลในระบบวรรณกรรมของประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ มาใช้อภิปรายถึงความนิยมของนิยายจีนกำลังภายใน ซึ่งมีสถานะในเอเชียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้แตกต่างจากสถานะในโลกตะวันตกเป็นอย่างยิ่ง โดยนิยายจีนกำลังภายในนั้นได้รับความนิยมถึงขั้นกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาวรรณกรรมภาษาท้องถิ่นของบางประเทศ เช่น ไทย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ แต่กลับไม่เป็นที่นิยมในประเทศตะวันตก

จนเรียกได้ว่า มีสถานะชายขอบอย่างยิ่ง (extremely peripheral) ในระบบวรรณกรรมอันแข็งแกร่งของประเทศตะวันตก (Mok Olivia, 2001)

นอกจากงานของ โอลิเวีย ม็อกแล้ว ในประเทศจีน การวิจัยเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมจีนประเภทนี้มักปรากฏในลักษณะการศึกษากลวิธีการแปลโดยเปรียบเทียบต้นฉบับภาษาจีนกับฉบับแปลภาษาอังกฤษ และเนื่องจากนิยายจีนกำลังภายในที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษมีจำนวนน้อย ตัวบทที่สามารถเลือกใช้ศึกษาได้จึงมีจำกัด นอกเหนือจาก *จิ้งจอกภูเขาหิมะ* แล้ว ก็จะเป็นเรื่อง *ลู่ติ่งจี้* (鹿鼎记》) หรือที่ชาวไทยรู้จักกันในนาม *อุ้ยเสี่ยวป้อ* ที่แปลโดย จอห์น มินฟอร์ด (John Minford) และ *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ที่แปลโดยแอนนา ฮอล์มวู้ด (Anna Holmwood) ประเด็นทางการแปลที่ผู้วิจัยมักจะเลือกศึกษาสำหรับนิยายจีนกำลังภายในแปล คือ คำศัพท์กำลังภายใน วิทยายุทธ์ต่าง ๆ รวมไปถึงคำทางวัฒนธรรมหลากหลายหมวด อย่างไรก็ดีผู้วิจัยมองว่า จุดอ่อนของงานวิจัยเหล่านี้ คือ ผู้วิจัยมักทำการสรุปแนวโน้มของกลวิธีที่ใช้ เลือกตัวอย่างมาใช้พรรณนาวิเคราะห์ แต่มิได้แนบตารางเปรียบเทียบคำศัพท์ต้นฉบับภาษาจีนและคำแปลภาษาอังกฤษในภาคผนวกแต่อย่างใด

สำหรับงานวิจัยโดยนักวิจัยไทยนั้น เนื่องจากนิยายจีนกำลังภายในเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยมาอย่างยาวนานจึงปรากฏว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมจีนประเภทนี้ ยกตัวอย่างเช่น

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยลอนดอน เรื่อง “A Sociological Approach to the Translation of Chinese Martial Arts Fiction into Thai” โดย Jongjairuksa ได้พยายามหาคำตอบว่าเหตุใดรูปแบบการใช้ภาษาอย่างเฉพาะตัวในนิยายจีนกำลังภายในฉบับแปลไทยหรือ “สำนวนกำลังภายใน” ซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่การใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋ว รวมถึงใช้คำศัพท์และรูปประโยคที่สะท้อนความเป็นลูกผสมจีน-ไทยนั้นจึงเป็นที่ยอมรับในหมู่นักอ่านชาวไทย Jongjairuksa (2016) ได้ข้อสรุปว่า การที่สังคมและวัฒนธรรมไทยมีความผสมผสานระหว่างหลากหลายเชื้อชาติ รวมไปถึงรากเหง้าแห่งวรรณคดีไทยที่มักเกิดจากการหลอมรวมความเป็นต่างประเทศ (ไม่ว่าจะชาติตะวันออกหรือชาติตะวันตก) เข้ามาปรับใช้เป็นของตน ล้วนมีส่วนช่วยให้ลักษณะการใช้ภาษาที่แปลกใหม่เหล่านั้นเป็นที่ยอมรับในหมู่นักอ่านชาวไทย

จุดเด่นของสำนวนกำลังภายในซึ่ง Jongjairuksa ได้กล่าวถึงไว้ในวิทยานิพนธ์ดังกล่าวสอดคล้องไปกับข้อสรุปของกนกพร นุ่มทอง (2565) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับกลวิธีการแปลนิยายจีนกำลังภายในไว้ในบทความวิชาการเรื่อง “กลวิธีการแปลบันเทิงคดีร้อยแก้วจีนเป็นไทย: จากอดีตสู่ปัจจุบัน” ซึ่งเป็นบทความที่รวมอยู่ใน *สินสาด: สรรนิพนธ์วิชาการศิลปศาสตร์ในวาระ 60 ปี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* บทความวิชาการนี้สรุปภาพรวมการแปลบันเทิงคดีร้อยแก้วของจีนนับตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์จนปัจจุบัน โดยได้แบ่งการแปลบันเทิงคดีร้อยแก้วจีนเป็นภาษาไทยออกเป็น 3 ยุคสำคัญ ได้แก่ ยุคนิยายอิงพงศาวดาร ยุคนิยายกำลังภายใน และยุคนวนิยายหลากหลายแนว กนกพรสรุปจากการทบทวน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง และการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองว่า การแปลตรงหรือค่อนข้างตรงและการคงกลิ่นอายความเป็นจีนและการถอดเสียงด้วยน้ำเสียงแต้จิ๋วนั้นเป็นกลวิธีหลักที่ปรากฏใช้ในยุคที่การแปลนิยายจีนกำลังภายในนั้นแพร่หลายและเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในประเทศไทย

อนึ่ง Jongjairaksa (2016) และ กนกพร นุ่มทอง (2565) ต่างเห็นพ้องกันว่า สำนวนภาษาเฉพาะตัวในการแปลนิยายจีนกำลังภายในจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยนั้น เกิดขึ้นครั้งแรกด้วยสำนวนของ ว. ณ เมืองลุง แล้วจึงพัฒนาต่อยอดโดย น. นพรัตน์ สำหรับสำนวนแปลของผู้บุกเบิกนิยายจีนกำลังภายในในประเทศไทยอย่างจำลอง พิศนาคะ นั้น วรรัตน์ พิริยานสรณ์ (2543) ได้นำเสนอไว้ผ่านวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วานกับมังกรหยก” โดยงานวิจัยชิ้นดังกล่าวได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเนื้อหาระหว่างตัวบทต้นฉบับภาษาจีนกับฉบับแปลไทยของจำลอง พิศนาคะ โดยเลือกศึกษาเฉพาะตอนประลองฝีมือเลือกคู่ ผลการศึกษาพบว่า *มังกรหยก* ให้รายละเอียดปลีกย่อยน้อยกว่าต้นฉบับภาษาจีน สันนิษฐานว่าเป็นเพราะผู้แปลมิได้มีเจตนาแปลแบบคำต่อคำ เพียงแต่ต้องการถอดความและเรียบเรียงเนื้อหาให้ได้อรรถรส เหมาะกับผู้อ่านชาวไทยเท่านั้น

สำหรับงานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยนั้นพบงานวิจัย 3 เรื่อง เรียงตามลำดับการเผยแพร่ดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง “ซีโหยวจี้ - ไซอิ๋ว : วิเคราะห์กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม” โดย เฉิน เจี๋ย และ พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2558) ซึ่งได้ศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏใน *ไซอิ๋ว* ฉบับแปลไทยที่เผยแพร่ในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยได้จำแนกคำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏออกเป็น 5 หมวดตามแนวคิดของยูจีน ไนดา (Eugene Nida) คือ หมวดนิเวศ หมวดวัตถุ หมวดสังคม หมวดศาสนา และหมวดภาษา สำหรับกลวิธีการแปลที่ใช้วิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยนำเสนอโดยมิได้อ้างแนวคิดของนักวิชาการท่านใดเป็นพิเศษ พร้อมให้ข้อสรุปว่า เนื่องจากในสมัยรัชกาลที่ 6 ยังขาดผู้สันทัดทางภาษา จึงทำให้กลวิธีการแปลที่ใช้ยังไม่เป็นระบบระเบียบ

บทความวิจัยเรื่อง “กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเรื่อง *ร้านน้ำชา* บทละครพูด 3 องก์ ของเหลาเส่อ” โดย วิไล ลิ่มถาวรานันต์ และ ดารณี มณีลาภ (2565) ซึ่งได้ศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมตามที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์แปลของกรมสมเด็จพระเทพฯ เรื่อง *ร้านน้ำชา* โดยเลือกประเภทของคำที่ต้องการศึกษาทั้งสิ้น 5 ประเภท คือ ชื่อตัวละคร คำเรียกขานบุคคล คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ สิ่งของ สถานที่ และคำสำนวนโวหาร สำหรับกลวิธีการแปลที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นการสรุปจากแนวคิดของนักวิชาการหลากหลายท่านออกเป็น 12 กลวิธี เช่น การแปลที่มุ่งขยายความ การแปลโดยใช้คำยืม การแปลตรงตัว การทับศัพท์ การแปลขยายความ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมใน *ร้านน้ำชา* โดยรักษาอัตลักษณ์ของภาษาต้นฉบับไปพร้อมกับการถ่ายทอด

ความหมาย รวมถึงพยายามคงอรรถรสทางภาษาเอาไว้ นั่นคือ พยายามสื่อความให้เข้าใจไปพร้อมกับคงกลิ่นอายแบบจีนไว้นั่นเอง

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลและข้อผิดพลาดในการแปลคำและวลีทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่ปรากฏในบทบรรยายใต้ภาพในภาพยนตร์เรื่อง ‘ร่างทรง’” โดย วีระชาติ ดวงมาลา และ กนกพร นุ่มทอง (2565) ซึ่งแบ่งประเภทคำทางวัฒนธรรมออกเป็น 5 หมวดตามแนวทางของยูจีน ไนดา และเลือกใช้กลวิธีการแปลที่เสนอโดย ปีเตอร์ นิวมาร์ก ทั้งหมด 8 กลวิธี มาใช้ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์เรื่อง “ร่างทรง” นั้นประกอบไปด้วยคำทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น 108 คำ เป็นคำทางศาสนามากที่สุด สำหรับกลวิธีการแปลนั้นพบทั้งสิ้น 7 กลวิธี ได้แก่ การแปลโดยใช้คำยืม การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ การแปลโดยใช้คำบัญญัติ การแปลโดยแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมปลายทาง การแปลโดยการอธิบายความ การแปลโดยการละ และการแปลตรงตัว โดยการแปลตรงตัวพบใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.74 รองลงมา คือ การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับและการแปลโดยการอธิบายความ คิดเป็นร้อยละ 16.98 เท่ากัน

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทคำทางวัฒนธรรมของไนดาถูกนำไปอ้างอิงในการศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมบ่อยครั้ง อย่างไรก็ดี เนื่องจากการแบ่งประเภทของไนดานั้นครอบคลุมไปถึงวัฒนธรรมทางภาษา (linguistic culture) ซึ่งหมายรวมถึงโครงสร้างคำและประโยคด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากต้องศึกษากลวิธีการแปลโครงสร้างคำและประโยคจากต้นฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทยอาจส่งผลให้ขอบเขตของงานวิจัยกว้างเกินไป เพราะมีทั้งการเปรียบเทียบในระดับคำ วลี และระดับที่เหนือไปกว่านั้น จึงได้เลือกใช้การแบ่งของนิวมาร์ก ซึ่งอ้างอิงการแบ่งประเภทจากไนดา แต่ไม่นำภาษามารวมเป็นส่วนหนึ่งของคำทางวัฒนธรรมมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกแทน

อนึ่ง ปีเตอร์ นิวมาร์ก (Newmark, 1988, p. 95) ได้แบ่งคำทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง **คำหรือวลีที่ปรากฏความหมายและมีคำเรียกในวัฒนธรรมและภาษาต้นทาง แต่ไม่ปรากฏในวัฒนธรรมและภาษาปลายทาง** ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมทางนิเวศ (ecology) วัฒนธรรมทางวัตถุ (material culture) วัฒนธรรมทางสังคม (social culture) วัฒนธรรมทางสถาบัน ธรรมเนียม กิจกรรม กระบวนการและแนวคิด (organisations, customs, activities, procedures, concepts) และวัฒนธรรมทางกิริยาท่าทางและนิสัย (gestures and habits) อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยมองว่า การศึกษาตัวบทนิยายกำลังภายในนั้น หากไม่กล่าวถึงจุดเด่นของวรรณกรรมประเภทนี้ (ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการแต่งนิยายจีนกำลังภายใน) เช่น ท่าทางในการต่อสู้ หรือฉายาของตัวละครก็ไม่ต่างอันใดกับไม่ได้ศึกษานิยายกำลังภายใน ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มเติมประเภทของคำที่ศึกษาอีกหนึ่งหมวด คือ หมวดคำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายใน

สำหรับแนวคิดที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้วิเคราะห์กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรม คือ แนวทางการแปล 8 กลวิธี ซึ่งเสนอโดย โมนา เบเคอร์ (Baker, 1992, pp. 26-42) ประกอบด้วย 1) การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม (ซึ่งก็คือคำที่มีความหมายทั่วไปกว่าต้นฉบับ) 2) การแปลด้วยคำที่ความหมายเป็นกลางกว่า 3) การแทนที่ทางวัฒนธรรม 4) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย 5) การเรียบเรียงใหม่ด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน 6) การเรียบเรียงใหม่ด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 7) การละคำ 8) การอธิบายด้วยภาพ อนึ่ง เนื่องจากในขั้นตอนการวิเคราะห์กลวิธีการแปลนั้น ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีหนึ่งซึ่งใช้บ่อย คือ การแปลตรงตัว จึงได้เพิ่มกลวิธีนี้เป็นกลวิธีหนึ่งในการวิเคราะห์ด้วย

นอกจากนี้เพื่อให้การวิเคราะห์กลวิธีสามารถสรุปเป็นแนวโน้มได้อย่างชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้นำกลวิธีทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์มาแบ่งออกเป็นสองขั้ว ด้านหนึ่ง คือ การแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (foreignization) และอีกขั้วหนึ่ง คือ การแปลแบบทำให้กลมกลืน (domestication) แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการแปลที่แบ่งออกเป็นสองขั้วดังกล่าวนั้น ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เมื่อ ลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) กล่าวถึงแนวคิดนี้ในหนังสือ *The Translator's Invisibility: A History of Translation* ซึ่งว่าด้วยการไม่มีตัวตนของนักแปลในโลกตะวันตก

ในหนังสือดังกล่าว เวนูติ (Venuti, 1995, pp. 19-20) บอกเล่าเกี่ยวกับการแปลแบบทำให้กลมกลืน และการแปลแบบทำให้แปลกต่าง โดยอ้างคำพูดของ ฟรีดริช ชไลเออร์มัคเคอร์ (Friedrich Schleiermacher) นักปรัชญาชาวเยอรมนีว่า การแปลนั้นมีกลวิธีหลักอยู่สองประเภท ได้แก่ การแปลโดยดึงผู้อ่านเข้าไปหาผู้เขียน นั่นคือ การแปลโดยพยายามรักษาลักษณะทางภาษาของภาษาต้นทางให้มากที่สุด เวนูติเรียกการแปลชนิดนี้ว่า foreignization และการแปลโดยดึงผู้เขียนเข้ามาหาผู้อ่าน นั่นคือ การแปลโดยเน้นให้บทแปลสามารถอ่านได้อย่างลื่นไหลเป็นภาษาปลายทางที่ผู้อ่านอาจเข้าใจว่าเป็นงานที่เขียนขึ้นด้วยภาษาปลายทางนั้น ไม่ใช่งานแปลเสียด้วยซ้ำ เวนูติเรียกการแปลชนิดนี้ว่า domestication

เป็นที่ทราบกันในหมู่นักอ่านว่า นิยายจีนกำลังภายในฉบับแปลไทยมีสำนวนเฉพาะที่ดูราวกับแปลตรงตัวจากภาษาจีนทั้งในระดับคำและระดับรูปประโยค หากมองผ่านแว่นของ foreignization และ domestication แล้ว ลักษณะเด่นของสำนวนกำลังภายในที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคยกันดี น่าจะจัดอยู่ในขั้ว foreignization นั่นเอง อย่างไรก็ดี การพิสูจน์สมมติฐานนี้ผ่านกระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ โดยอ้างอิงหลักการศึกษาที่มีมาก่อนอย่างที่งานวิจัยชิ้นนี้จะกระทำกับคำทางวัฒนธรรมใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ย่อมจะเป็นหลักฐานที่ยืนยันได้อย่างชัดเจนและมั่นใจมากยิ่งขึ้นว่า การแปลนิยายจีนกำลังภายในเป็นภาษาไทยนั้นเน้นรักษาความเป็นต่างประเทศของต้นฉบับภาษาจีนจริงหรือไม่ อย่างน้อยก็ในประเด็นการแปลคำทางวัฒนธรรม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวบทต้นฉบับภาษาจีนที่ใช้ในการศึกษา คือ นิยายจีนกำลังภายในเรื่อง *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ ซึ่งเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ 金庸江湖 (ยุทธจักรกิมย้ง) ผ่าน URL www.jyjh.com.cn

สำหรับตัวบทแปลภาษาไทยที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) *มังกรหยก ภาค 1* พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์สร้างสรรค์-วิชาการ ความยาวแปดเล่มจบ 2) *มังกรเจ้ายุทธจักร* พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์ดอกหญ้า ความยาวสี่เล่มจบ และ 3) *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2546 โดยสำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊คส์ ความยาวสี่เล่มจบ

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัย มีดังต่อไปนี้

3.1 อ่านตัวบทต้นฉบับภาษาจีน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่อย่างละเอียด เพื่อรวบรวมคำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏตลอดเรื่อง ก่อนจะนำมาจำแนกเป็น 6 หมวด ได้แก่ วัฒนธรรมทางนิเวศ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม วัฒนธรรมทางสถาบัน ธรรมเนียม กิจกรรม กระบวนการและแนวคิด วัฒนธรรมทางกิริยาท่าทางและนิสัย และหมวดคำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายใน

3.2 อ่านตัวบทแปลภาษาไทยทั้งสามฉบับอย่างละเอียด เปรียบเทียบตัวบทต้นฉบับกับตัวบทแปลเพื่อหาคำแปลของคำทางวัฒนธรรมที่รวบรวมไว้ในขั้นตอนที่ 1

3.3 นำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์หากลวิธีการแปล ตามแนวคิดที่เสนอโดย โมนา เบเคอร์

3.4 หาความถี่ของแต่ละกลวิธีการแปล โดยแยกตามประเภทคำทางวัฒนธรรมเพื่อดูว่าในการแปลคำทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง ๆ บทแปลสำนวนไหนใช้กลวิธีการแปลชนิดใดคิดเป็นร้อยละเท่าไหร่ แต่ละกลวิธีนั้นมีความโน้มเอียงไปในทางการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง หรือการแปลแบบทำให้กลมกลืน

สำหรับการถอดเสียงภาษาจีนด้วยอักษรไทยนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ปรากฏการถอดเสียงภาษาจีนในสองรูปแบบ คือ ถอดเสียงตามสำเนียงภาษาจีนกลางและถอดเสียงตามสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว ทั้งนี้เนื้อหาที่เขียนโดยผู้วิจัยจะถอดเสียงต้นฉบับภาษาจีนด้วยสำเนียงภาษาจีนกลาง เนื่องจากเห็นว่า ผู้วิจัยรวมทั้งผู้อ่านในปัจจุบันมีความรู้เกี่ยวกับภาษาจีนกลางมากกว่าภาษาจีนแต้จิ๋ว ยกเว้นเมื่อคำเหล่านั้นเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่ชาวไทยในสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่น ชื่อตัวละครเอกใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* หรือเมื่ออ้างอิงจากข้อความที่ปรากฏในแหล่งที่มาอื่น

ในการถอดเสียงภาษาจีนกลางด้วยตัวอักษรไทย ผู้วิจัยยึดตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีน ฉบับราชบัณฑิตยสถาน สำหรับเครื่องมือที่ใช้อ้างอิงการออกเสียงภาษาจีนแต้จิ๋ว รวมทั้งสำเนียงย่อยต่าง ๆ นั้น อ้างอิงจากเว็บไซต์ https://www.mogher.com/

4. ผลการศึกษา

4.1 คำทางวัฒนธรรมที่พบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน*

งานวิจัยชิ้นนี้แบ่งคำทางวัฒนธรรมออกเป็น 6 หมวด รวมทั้งสิ้น 689[3] คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 วัฒนธรรมทางนิเวศ ได้แก่ พืชและสัตว์ต่าง ๆ เช่น 鸳鸯 梅花 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ เป็นจำนวน 19 คำ 22 คำ และ 22 คำ ตามลำดับ

4.1.2 วัฒนธรรมทางวัตถุ ประกอบด้วยสถาปัตยกรรม อาวุธ สี อาหาร เครื่องแต่งกาย และสิ่งของอื่น ๆ เช่น 鼎 斗笠 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่เป็นจำนวน 111 คำ 121 คำ และ 120 คำ ตามลำดับ

4.1.3 วัฒนธรรมทางสังคม ประกอบด้วยชื่อเทศกาล คำบอกเวลา มาตราชั่งตวงวัด และศัพท์เกี่ยวกับการแพทย์แผนจีน เช่น 穴道 丈 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่เป็นจำนวน 117 คำ 122 คำ และ 122 คำ ตามลำดับ

4.1.4 วัฒนธรรมทางสถาบัน ธรรมเนียม กิจกรรม กระบวนการและแนวคิด ประกอบด้วย คณิตศาสตร์แบบจีน ยศศักดิ์และตำแหน่งราชการ คำเกี่ยวกับลายลักษณ์แปดทิศ (โป๊ยก่วย) สิ่งเหนือธรรมชาติ ดาราศาสตร์ และคำอื่น ๆ เช่น 四四图 黄泉 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ เป็นจำนวน 96 คำ 97 คำ และ 97 คำ ตามลำดับ

---

[3] *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวนนั้น มีต้นฉบับที่ต่างกันและแต่ละฉบับมิได้มีเนื้อหาเหมือนกันทั้งหมด โดย *มังกรหยก ภาค 1* แปลมาจากฉบับดั้งเดิม *มังกรเจ้ายุทธจักร* แปลมาจากฉบับปรับปรุง ส่วน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* แปลมาจากฉบับปรับปรุงใหม่ ทั้งนี้ฉบับปรับปรุงและฉบับปรับปรุงใหม่มีเนื้อหาโดยรวมไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ฉบับดั้งเดิมซึ่งเป็นฉบับที่กิมยังเขียนลง *Hong Kong Commercial Daily* ระหว่าง ค.ศ. 1957-1959 นั้นมีเนื้อหาที่แตกต่างจากสองฉบับหลังเป็นอันมาก การแบ่งบทต่าง ๆ ก็แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เมื่อผู้วิจัยคัดเลือกคำทางวัฒนธรรมออกมาจากต้นฉบับทั้งสามฉบับจึงส่งผลให้คำทางวัฒนธรรมบางคำ ปรากฏในตัวบทต้นฉบับหนึ่ง แต่มิได้ปรากฏในอีกสองต้นฉบับที่เหลือ กรณีเช่นนี้พบทั้งสิ้น 80 ครั้ง ในฉบับดั้งเดิม 71 ครั้ง ในฉบับปรับปรุง และ 72 ครั้ง ในฉบับปรับปรุงใหม่ นั่นหมายความว่า ตัวบทต้นฉบับของ *มังกรหยก ภาค 1 มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น มีคำทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น 609, 618 และ 617 คำ ตามลำดับ อนึ่ง คำจำนวนมากที่ปรากฏใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ฉบับดั้งเดิม (โดยเฉพาะอย่างยิ่งชื่อกระบวนท่าในการต่อสู้ต่าง ๆ) มักไม่ปรากฏในฉบับปรับปรุงและฉบับปรับปรุงใหม่ ในขณะที่คำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในฉบับปรับปรุง แต่ไม่ปรากฏในฉบับปรับปรุงใหม่ มีเพียง 1 คำ คือ 附骨针 ซึ่งเป็นอาวุธลับของอึ้งเอี๊ยะซือ

4.1.5 วัฒนธรรมทางกิริยาท่าทางและนิสัย ได้แก่ กริยาต่าง ๆ เช่น 请安 拱手 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ เป็นจำนวน 12 คำ 13 คำ และ 13 คำ ตามลำดับ

4.1.6 คำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายใน ประกอบด้วยชื่อกระบวนท่าในการต่อสู้และฉายาของตัวละคร เช่น 亢龙有悔 东邪 เป็นต้น โดยพบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ทั้งสามสำนวน คือ ฉบับดั้งเดิม ฉบับปรับปรุง และฉบับปรับปรุงใหม่ เป็นจำนวน 254 คำ 243 คำ และ 243 คำ ตามลำดับ

4.2 กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทย

เมื่อทำการคัดเลือกคำทางวัฒนธรรมทั้ง 6 หมวดจาก *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ทั้งสามสำนวนนำมาเทียบกับคำแปลในฉบับแปลไทย เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางการแปล การศึกษาพบกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทย ทั้งสามสำนวนทั้งสิ้น 18 กลวิธี แบ่งออกเป็นกลวิธีเดี่ยว 8 กลวิธี และกลวิธีผสม 10 กลวิธี ได้แก่

4.2.1 กลวิธีเดี่ยว คือ ใช้เพียงกลวิธีเดียวในการแปลคำทางวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย 1) การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม 2) การแปลด้วยคำที่ความหมายเป็นกลางกว่า 3) การแทนที่ทางวัฒนธรรม 4) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย 5) การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน 6) การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 7) การละคำ และ 8) การแปลตรงตัว

4.2.2 กลวิธีผสม คือ ใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในการแปลคำทางวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองรูปแบบ คือ การที่คำแปลหนึ่งใช้กลวิธีการแปลหลายลักษณะรวมกัน และการที่คำทางวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ มีคำแปลมากกว่าหนึ่งแบบ กลวิธีการแปลที่ใช้จึงมีมากกว่าหนึ่งกลวิธีตามไปด้วย กลวิธีผสมที่พบใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* สามสำนวน ประกอบด้วย 1) การแทนที่ทางวัฒนธรรมและการเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 2) การแปลด้วยคำแม่กลุ่มและการละคำ 3) การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกันและการละคำ 4) การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกันและการละคำ 5) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายและการละคำ 6) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายและการเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน 7) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายและการเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 8) การใช้คำแม่กลุ่มและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย 9) การแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย และ 10) การแทนที่ทางวัฒนธรรมและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย

สำหรับความถี่และร้อยละของการเลือกใช้กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมในแต่ละหมวดแต่ละสำนวน แสดงผลตามตารางแนวนอนต่อไปนี้ อนึ่ง เนื่องจากพื้นที่หน้ากระดาษมีจำกัด ผู้วิจัยจึงกำหนดใช้ตัวเลขแทนการเขียนชื่อกลวิธีแบบเต็ม ดังนี้

การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม แทนด้วยหมายเลข 1

การแปลด้วยคำที่ความหมายเป็นกลางกว่า แทนด้วยหมายเลข 2

การแทนที่ทางวัฒนธรรม แทนด้วยหมายเลข 3

การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย แทนด้วยหมายเลข 4

การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน แทนด้วยหมายเลข 5

การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน แทนด้วยหมายเลข 6

การละคำ แทนด้วยหมายเลข 7

การแปลตรงตัว แทนด้วยหมายเลข 8

นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้หมายเลข 0 แทนการแปลคลาดเคลื่อน และใช้อักษร m แทนคำที่ปรากฏในตัวบทต้นฉบับอื่น แต่ไม่ปรากฏในตัวบทต้นฉบับนั้น ๆ

สำหรับกลวิธีผสมจะแสดงด้วยการใช้เครื่องหมายบวกคั่นระหว่างหมายเลข เช่น การแปลด้วยคำแม่กลุ่มและการละคำ แทนด้วย 1 + 7

เนื่องจากคำทางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาจีนของแต่ละสำนวนแปลไทยมีจำนวนไม่เท่ากัน ส่งผลให้การคำนวณร้อยละของกลวิธีการแปล ไม่สามารถคำนวณด้วยฐานเดียวกันทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนครั้งของกลวิธีที่ใช้}}{\text{จำนวนคำทางวัฒนธรรมทั้งหมด - จำนวนคำที่ไม่ปรากฏในต้นฉบับภาษาจีน}}$$

ยกตัวอย่างเช่น กลวิธีการแปลตรงตัวร่วมกับการใช้คำยืมและใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย (แทนด้วย 8 + 4 ในตารางที่ 1 ด้านล่าง) ตามที่ปรากฏใช้ในคำทางวัฒนธรรมหมวดศัพท์เฉพาะของนิยายจีนกำลังภายในของ *มังกรหยก ภาค 1* พบทั้งสิ้น 113 ครั้ง จึงคิดเป็น

$$\frac{113}{288 - 34}$$

แล้วจึงนำไปคำนวณร้อยละ ได้ผลเท่ากับร้อยละ 44.49

ตารางที่ 1

กลวิธีที่พบในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่พบใน เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน เป็น มังกรหยก มังกรเจ้ายุทธจักร และก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ จำแนกตามประเภทคำทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ประเภท

กลวิธีการแปล	*มังกรหยก*							*มังกรเจ้ายุทธจักร*							*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*						
	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม
	จำนวนครั้ง คิดเป็นร้อยละ																				
1	1 5.26	32 28.83	7 5.98	1 1.04	0 0	1 0.39	**42** **6.9**	4 18.18	17 14.05	1 0.82	4 4.12	2 15.38	0 0	**28** **4.53**	3 13.64	11 9.17	0 0	0 0	3 23.08	0 0	**17** **2.76**
2	0 0	0 0	1 0.85	0 0	0 0	0 0	**1** **0.16**	0 0	0 0	1 0.82	0 0	0 0	0 0	**1** **0.16**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**
3	1 5.26	14 12.61	9 7.69	16 16.67	2 16.67	0 0	**42** **6.9**	0 0	17 14.05	12 9.84	15 15.46	0 0	0 0	**44** **7.12**	0 0	20 16.67	6 4.92	14 14.43	0 0	0 0	**40** **6.48**
4	8 42.11	18 16.22	13 11.11	57 59.38	0 0	27 10.63	**123** **20.2**	8 36.36	7 5.79	60 49.18	35 36.08	0 0	19 7.82	**129** **20.87**	7 31.82	21 17.50	95 77.87	61 62.89	0 0	9 3.7	**193** **31.28**
5	0 0	5 4.5	1 0.85	4 4.17	2 16.67	2 0.79	**14** **2.3**	0 0	5 4.13	4 3.28	0 0	3 23.08	1 0.41	**13** **2.1**	0 0	2 1.67	1 0.82	1 1.03	3 23.08	1 0.41	**8** **1.3**

ตารางที่ 1

กลวิธีที่พบในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่พบใน เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วาน เป็น มังกรหยก มังกรเจ้ายุทธจักร และก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ จำแนกตามประเภทคำทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ประเภท (ต่อ)

กลวิธีการแปล	มังกรหยก							มังกรเจ้ายุทธจักร							ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ						
	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม
	จำนวนครั้ง คิดเป็นร้อยละ																				
6	0 0	5 4.5	24 20.51	1 1.04	4 33.33	4 1.57	**38** **6.24**	5 22.73	7 5.79	17 13.93	4 4.12	4 30.77	1 0.41	**38** **6.15**	0 0	5 4.17	6 4.92	1 1.03	3 23.08	1 0.41	**16** **2.59**
7	0 0	3 2.7	42 35.9	8 8.33	2 16.67	75 29.53	**130** **21.35**	2 9.09	15 12.4	14 11.48	26 26.8	1 7.69	39 16.05	**97** **15.7**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**
8	1 5.26	16 14.41	9 7.69	3 3.13	1 8.33	30 11.81	**60** **9.85**	2 9.09	37 30.58	10 8.2	11 11.34	3 23.08	99 40.74	**162** **26.21**	2 9.09	36 30	10 8.2	10 10.31	3 23.08	24 9.88	**85** **13.78**
3+6	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**	0 0	1 0.83	0 0	0 0	0 0	0 0	**1** **0.16**
1+7	0 0	0 0	3 2.56	0 0	0 0	0 0	**3** **0.49**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**
5+7	0 0	0 0	0 0	0 0	1 8.33	0 0	**1** **0.16**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**

ตารางที่ 1

กลวิธีที่พบในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่พบใน เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน เป็น มังกรหยก มังกรเจ้ายุทธจักร และก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ จำแนกตามประเภทคำทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ประเภท (ต่อ)

กลวิธีการแปล	มังกรหยก							มังกรเจ้ายุทธจักร							ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ						
	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม
	จำนวนครั้ง คิดเป็นร้อยละ																				
6+7	0	0	2	0	0	0	**2**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
	0	0	1.71	0	0	0	**0.33**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
4+7	0	0	0	1	0	0	**1**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
	0	0	0	1.04	0	0	**0.16**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
4+5	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	1	0	0	0	0	**1**
	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0.83	0	0	0	0	**0.16**
4+6	0	1	2	0	0	1	**4**	0	0	0	0	0	1	**1**	0	0	0	0	0	0	**0**
	0	0.9	1.71	0	0	0.39	**0.66**	0	0	0	0	0	0.41	**0.16**	0	0	0	0	0	0	**0**
1+4	1	0	0	0	0	0	**1**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
	5.26	0	0	0	0	0	**0.16**	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**
8+4	2	2	2	3	0	113	**122**	1	4	2	2	0	82	**91**	9	8	3	10	0	208	**238**
	10.53	1.8	1.71	3.13	0	44.49	**20.03**	4.55	3.31	1.64	2.06	0	33.74	**14.72**	40.91	6.67	2.46	10.31	0	85.6	**38.57**

ตารางที่ 1

กลวิธีที่พบในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่พบใน เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน เป็น มังกรหยก มังกรเจ้ายุทธจักร และก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ จำแนกตามประเภทคำทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ประเภท (ต่อ)

กลวิธีการแปล	มังกรหยก							มังกรเจ้ายุทธจักร							ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ						
	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม	นิเวศ	วัตถุ	สังคม	สถาบัน	กิริยาฯ	ศัพท์เฉพาะ	รวม
	จำนวนครั้ง คิดเป็นร้อยละ																				
3+4	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**	0 0	1 0.83	0 0	0 0	0 0	0 0	**1** **0.16**	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	**0** **0**
0	5 26.32	15 13.51	2 1.71	2 2.08	0 0	1 0.39	**25** **4.11**	0 0	11 9.09	1 0.82	0 0	0 0	1 0.41	**13** **2.1**	1 4.55	15 12.5	1 0.82	0 0	1 7.69	0 0	**18** **2.92**
m	3	16	22	4	1	34	**80**	0	6	17	3	0	45	**71**	0	7	17	3	0	45	**72**
รวม[4]	22 **19**	127 **111**	139 **117**	100 **96**	13 **12**	288 **254**	689 **609**	22 **22**	127 **121**	139 **122**	100 **97**	13 **13**	288 **243**	689 **618**	22 **22**	127 **120**	139 **122**	100 **97**	13 **13**	288 **243**	689 **617**

[4] แถว “รวม” นั้นแบ่งออกเป็นข้อมูลสองชุด แถวบน (22, 127, 139...) คือจำนวนรวมทั้งหมดของคำทางวัฒนธรรมในหมวดนั้น ๆ ส่วนแถวล่างซึ่งทำตัวหนา (19, 111, 117...) คือ จำนวนรวมทั้งหมดของคำทางวัฒนธรรมในหมวดนั้น ๆ ลบด้วยจำนวนคำทางวัฒนธรรมในหมวดดังกล่าวที่ไม่ปรากฏในตัวบทต้นฉบับของ *มังกรหยก ภาค 1 มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า กลวิธีการแปลที่ปรากฏใช้บ่อยครั้ง มี 3 กลวิธี โดยเป็นกลวิธีเดี่ยว 2 กลวิธี และกลวิธีผสม 1 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย (แทนด้วยหมายเลข 4) 2) การแปลตรงตัว (แทนด้วยหมายเลข 8) และ 3) การแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย (แทนด้วยหมายเลข 8 + 4)

กลวิธีการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย พบทั้งสิ้น 123 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* คิดเป็นร้อยละ 20.2 พบ 129 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* คิดเป็นร้อยละ 20.87 และพบ 193 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 31.28 ลักษณะการยืมคำของ *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับภาษาไทยทั้งสามสำนวนนั้น คือการยืมคำจากภาษาต้นฉบับมาใช้ผ่านการถอดเสียงภาษาต้นฉบับ โดยมักถอดเสียงด้วยสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว และในบางครั้งซึ่งปรากฏน้อยจะถอดเสียงตามสำเนียงภาษาจีนกลาง เช่น คำ 梅花 ที่ถอดเสียงออกมาว่า ดอก**เหมย** และในบางครั้งก็จะมีการอธิบายคำดังกล่าว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น เช่น การแปลคำ 鴛鴦 ของจำลอง พิศนาคะ ใน *มังกรหยก ภาค 1* ที่แปลเอาไว้ว่า “เป็ดอวงเอีย (สัตว์น้ำรูปร่างเหมือนเป็ด แต่มีสีสรรสวยงาม ชอบอยู่เป็นคู่ ๆ)” จะเห็นได้ว่า ผู้แปลเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนี้ด้วยการเพิ่มข้อความในวงเล็บ ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

กลวิธีที่พบบ่อยอีกกลวิธีหนึ่งคือการแปลตรงตัว โดยพบทั้งสิ้น 60 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* คิดเป็นร้อยละ 9.85 พบ 162 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* คิดเป็นร้อยละ 26.21 และ 85 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 13.78 กลวิธีการแปลนี้เป็นกลวิธีที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมเข้ามาจาก 8 กลวิธี ที่เสนอโดย โมนา เบเคอร์ เนื่องจากพบว่า มีคำทางวัฒนธรรมจำนวนมากใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ที่ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยด้วยการแปลตรงตัว ทั้งยังมีนักวิชาการบางท่านที่ได้นำเสนอกลวิธีนี้ว่าเป็นหนึ่งในการถ่ายทอดคำทางวัฒนธรรมจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมด้วยกลวิธีนี้ เช่น คำว่า 假山 ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมประเภทหนึ่งที่มักปรากฏในสวนแบบจีน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวน ต่างแปลออกมาเหมือนกัน โดยแปลคำว่า 假 และ 山 ออกมาอย่างตรงตัวว่า “ภูเขาจำลอง”

สำหรับกลวิธีการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย ซึ่งเป็นการผนวกรวมกลวิธีการแปลสองกลวิธีที่พบมากเข้าด้วยกันนั้น พบทั้งสิ้น 122 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* คิดเป็นร้อยละ 20.03 พบ 91 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* คิดเป็นร้อยละ 14.72 และพบ 238 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 38.57 ทั้งนี้ กลวิธีนี้พบบ่อยครั้งที่สุดในการแปลคำศัพท์เฉพาะในนิยายจีนกำลังภายใน ซึ่งได้แก่กระบวนท่าในการต่อสู้ ฉายานามของตัวละคร และคำอื่น ๆ กล่าวคือ พบทั้งสิ้น 113 ครั้ง 82 ครั้ง และ 208 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 44.49 ร้อยละ 33.74 และร้อยละ 85.6 ตามลำดับ ตัวอย่างการใช้กลวิธีนี้ในการแปลชื่อเคล็ดวิชาในการต่อสู้ เช่น คำว่า 九阴白骨爪 ไม้ตายของมารร้ายสองสามีภรรยานาม 铜尸铁尸 (แปลตรงตัวได้ว่า ศพทองแดงศพเหล็ก)

โดยใน *มังกรหยก ภาค 1* นั้น จำลอง พิศนาคะ แปลชื่อท่าดังกล่าวว่า “วิชาเก้าอิมแป๊ะกุ๊กเหยี่ยว (วิชาที่ใช้กรงเล็บมือตนทำร้ายศัตรู)” และบางครั้งก็แปลว่า “วิชาเก้าอิมแป๊ะกุ๊กเหยี่ยว (กรงเล็บมฤตยู)” ส่วนใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* นั้น ว. ณ เมืองลุง แปลเอาไว้ว่า “เก้าอิมแป๊ะกุกเยี้ยว (กรงเล็บกระดูกเก้ามหากาพ)” และใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* น. นพรัตน์ แปลคำนี้เอาไว้ว่า “วิชาเก้าอิมแป๊ะกุกเยี้ยว (กรงเล็บกระดูกขาวเก้ามหากาพ)” จะเห็นได้ว่า ผู้แปล *เฉ้อเตียวอิง สฺยงจฺว้าน* ทั้งสามสำนวนเลือกที่จะถอดเสียงคำ 九阴白骨爪 ด้วยภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วก่อนที่จะแปลคำดังกล่าวเป็นภาษาไทยด้วยวิธีการแปลตรงตัว โดยเพิ่มข้อมูลตรงนี้ในวงเล็บต่อจากการถอดเสียง

กลุ่มต่อไป คือ กลวิธีที่ปรากฏใช้ค่อนข้างมาก ประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม 2) การแทนที่ทางวัฒนธรรม 3) การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน 4) การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน และ 5) การละคำ

การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม พบทั้งสิ้น 42 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* 28 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ 17 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 6.9 ร้อยละ 4.53 และร้อยละ 2.76 ตามลำดับ เช่น ใน *มังกรหยก ภาค 1* ผู้แปลเลือกที่จะแปลคำว่า 八仙桌 ซึ่งเป็น “โต๊ะสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ แต่ละด้านสามารถนั่งได้สองคน”[5] (Institute of Linguistics, Chinese Academy of Social Sciences [ILCASS], 2002, p. 23) ว่า “โต๊ะ” มิได้เจาะจงในรายละเอียดว่าเป็นโต๊ะชนิดใด

การแทนที่ทางวัฒนธรรม พบทั้งสิ้น 42 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* 44 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ 40 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 7.12 ร้อยละ 6.48 และร้อยละ 6.9 ตามลำดับ เช่น ใน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ผู้แปลเลือกที่จะแปลคำว่า 亩 ซึ่งเป็นหน่วยวัดขนาดพื้นที่ของจีน มีขนาดเท่ากับ 666.7 ตารางเมตร (ILCASS, 2002, p. 1373) ว่า “ไร่” ซึ่งเป็นหน่วยวัดพื้นที่แบบไทย และมีขนาดเท่ากับ 1,600 ตารางเมตร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1027)

การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน พบทั้งสิ้น 14 ครั้ง ใน *มังกรหยก ภาค 1* พบ 13 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และพบ 8 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 2.3 ร้อยละ 2.1 และร้อยละ 1.3 ตามลำดับ เช่น ใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* ผู้แปลเลือกที่จะแปลคำว่า 夹脊 ซึ่งหมายถึง “จุดที่อยู่ตามแนวกระดูกสันหลังทั้งสองด้าน”[6] (Li Jingwei et al., 2004, p. 591) ว่า “กระดูกสันหลัง” ซึ่งเป็นการปรับคำจากการเป็นชื่อจุดไปเป็นชื่ออวัยวะ โดยยังไม่หลุดไปจากคำว่า 脊 ที่ปรากฏในคำต้นฉบับ ในขณะที่ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น เลือกแปลคำนี้ด้วยกลวิธีการใช้คำยืมว่า “เกียบจิก” ซึ่งเป็นการถอดเสียงตัวอักษรจีนตามสำเนียงแต้จิ๋ว

[5] ต้นฉบับภาษาจีน 大的方桌，两边可以坐两个人

[6] ต้นฉบับภาษาจีน 指背部脊椎两旁的穴位

การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน พบทั้งสิ้น 38 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* พบ 38 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และพบ 16 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คิดเป็นร้อยละ 6.24 ร้อยละ 6.15 และร้อยละ 2.59 ตามลำดับ เช่น ใน *มังกรหยก ภาค 1* ผู้แปลเลือกที่จะแปลคำว่า 天突穴 ซึ่งเป็นชื่อจุดบริเวณที่เส้นลมปราณอินเหวย[7] (阴维脉) และเส้นลมปราณเริ่น[8] (任脉) มาบรรจบกันในบริเวณกึ่งกลางกระดูกสันอกด้านบน (Li Jingwei et al., 2004, p. 194) ว่า “เส้นตรงที่คอหอย” ซึ่งเป็นการเรียบเรียงคำดังกล่าวเสียใหม่ บอกให้รู้ว่าจุดดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งใด โดยไม่ถ่ายทอดความเป็นวิสามานยนามของคำนี้ ยิ่งไปกว่านั้น นามวลี “เส้นตรงคอหอย” ก็ไม่มีความเกี่ยวข้องด้านรูปศัพท์กับคำ 天突穴 ซึ่งเป็นต้นฉบับ จึงนับว่าเป็นการเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

สำหรับกลวิธีการละคำ คือเลือกที่จะไม่แปลนั้น ปรากฏมากใน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* กล่าวคือพบทั้งสิ้น 130 ครั้ง (คิดเป็นร้อยละ 21.35) และ 97 ครั้ง (คิดเป็นร้อยละ 15.7) ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* หรือฉบับที่แปลโดย น. นพรัตน์ นั้นไม่ปรากฏการละคำแต่อย่างใด อนึ่ง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* เป็น *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* สำนวนภาษาไทยที่เกิดขึ้นหลังสุด ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อปี 2546[9] โดย *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ก็ทำการแปลโดยอ้างอิงขนบในขณะนั้น คือแปลแบบไม่ตัดทอน หรือตัดทอนน้อยมากส่วน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* เป็นการแปลที่มีการตัดทอนเป็นบางส่วน ซึ่งก็สอดคล้องกับขนบการแปลในภาพใหญ่ ที่ยังไม่เน้นซื่อตรงต่อต้นฉบับนักเช่นเดียวกัน จึงเป็นเหตุให้กลวิธีการละคำ ปรากฏใน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ค่อนข้างบ่อยครั้ง

สำหรับกลวิธีอีก 11 กลวิธี ที่เหลือนั้นปรากฏใช้น้อยมาก จึงไม่อธิบายในที่นี้ รายละเอียดสามารถอ้างอิงได้จากตารางที่ 1 และ 2

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีคำทางวัฒนธรรมบางคำที่มีการแปลคลาดเคลื่อน โดยพบใน *มังกรหยก ภาค 1* เป็นจำนวน 25 ครั้ง *มังกรเจ้ายุทธจักร* 13 ครั้ง และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.11 ร้อยละ 2.1และร้อยละ 2.92 ตามลำดับ

---

[7] อ้างอิงชื่อเส้นลมปราณจาก โกวิท คัมภีรภาพ. (2557). *ตำราฝังเข็ม*. ธนาเพรส. หนังสือดังกล่าวถอดเสียงวิสามานยนามต่าง ๆ ตามสำเนียงภาษาจีนกลาง

[8] อ้างอิงชื่อเส้นลมปราณจาก โกวิท คัมภีรภาพ. (2557). *ตำราฝังเข็ม*. ธนาเพรส. หนังสือดังกล่าวถอดเสียงวิสามานยนามต่าง ๆ ตามสำเนียงภาษาจีนกลาง

[9] เดิมทีเดียว *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้นแปลมาจาก *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับปรับปรุงเช่นเดียวกับ *มังกรเจ้ายุทธจักร* แต่เมื่อพิมพ์ใหม่ใน พ.ศ. 2546 โดยสำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊คส์ เป็นการนำตัวบทแปลเดิมที่เคยแปลมาแล้วไปเปรียบเทียบกับ *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับปรับปรุงใหม่ซึ่งเพิ่งตีพิมพ์จำหน่าย เพื่อปรับปรุงให้มีเนื้อหาเป็นปัจจุบันมากขึ้นกว่าเดิม (กิมยัง, 2546, น. 8) โดยจะเห็นได้ว่า *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ฉบับพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2537 โดยสยามสปอร์ต พริ้นติ้งนั้น มีเนื้อหาที่แตกต่างจากฉบับ พ.ศ. 2546 เป็นบางส่วน

และเนื่องจากตัวบทต้นฉบับของ *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวนนั้นมิได้มีเนื้อหาเหมือนกันทั้งหมด เมื่อผู้วิจัยคัดกรองคำทางวัฒนธรรมจากต้นฉบับทั้งสามฉบับ จึงส่งผลให้คำทางวัฒนธรรมบางคำ ปรากฏในตัวบทต้นฉบับหนึ่ง แต่มิได้ปรากฏในอีกสองต้นฉบับที่เหลือ หรือคำบางคำ ก็ปรากฏเฉพาะในตัวบทต้นฉบับเดียวเท่านั้น โดยกรณีที่มีลักษณะเช่นนี้ พบทั้งสิ้น 80 ครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* พบ 71 ครั้งใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และพบ 72 ครั้งใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

อีกประเด็นหนึ่งที่สะท้อนจากสรุปภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลข้างต้นคือ การแปลคำทางวัฒนธรรมแต่ละหมวด **มิได้มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลที่มีความเฉพาะตัวแต่อย่างใด** ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการใช้กลวิธีการแปลในแต่ละหมวด กลวิธีใดที่ผู้แปลเลือกใช้มากในภาพรวม ก็จะปรากฏมากในแต่ละหมวดด้วย ยกเว้นหมวดที่ 5 กิริยาท่าทางและนิสัย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีการใช้กลวิธีการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายแต่อย่างใด และคำในหมวดที่ 6 คำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายในที่พบการใช้กลวิธีผสมระหว่างการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายมากเป็นพิเศษ

4.3 ตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* ฉบับแปลไทยสามสำนวน

เมื่อเห็นภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* ของจำลอง พิศนาคะ ว. ณ เมืองลุง และ น. นพรัตน์ แล้ว ต่อไปนี้จะเป็นการยกตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยมองว่าน่าสนใจ โดยเลือกจากคำทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจในแต่ละหมวดดังข้อมูลต่อไปนี้

ตารางที่ 2

ตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจในแต่ละหมวด

เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน	*มังกรหยก ภาค 1*	*มังกรเจ้ายุทธจักร*	*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*
หมวดนิเวศ			
百合花	ดอกพลับพลึง	ไม่ได้แปล	ดอกแป๊ะฮะ
หมวดวัตถุ			
鼎	กระถาง/โอ่งเหล็ก	กระถาง	กระถาง
หมวดสังคม			
亩	ไร่	ไร่	โป่ว* *ไร่จีน

ตารางที่ 2

ตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจในแต่ละหมวด (ต่อ)

เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน	*มังกรหยก ภาค 1*	*มังกรเจ้ายุทธจักร*	*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*
หมวดสถาบัน ธรรมเนียม กิจกรรม กระบวนการและแนวคิด			
刚才这一手显然是**江湖**上相传的“空手夺白刃”绝技, ...	การกระทำเมื่อตะกี้นี้ได้แสดงให้เห็นว่า มันเป็นวิธีใช้มือเปล่าแย่งชิงอาวุธของ**พวกผู้กล้าหาญ**ชั้นสูงทีเดียว... (กิมยง, 2537ก, ล.1, น. 35)	...ฝีมือชิงมีดสั้นที่แสดงออกมานี้ต้องเป็นมือเปล่าชิงอาวุธ (คงชิ่วยิบแป๊ะยิ่ม) อันเลอเลิศที่เล่าลือกันใน**ยุทธจักร** (กิมยง, 2537ข, ล.1, น. 24)	...ฝีมือเมื่อครู่แสดงว่าเป็นท่าไม้ตายคงชิ่วยิบแป๊ะยิ่ม (มือเปล่าชิงอาวุธ) ที่สืบทอด มาใน**ยุทธจักร** (กิมยง, 2546, ล.1, น. 55)
หมวดกิริยาท่าทางและนิสัย			
运气	ไม่แปลคำนี้โดยตรง แต่จะปรับคำไปตามประโยคแวดล้อม	เกร็งกำลัง/โคจรลมปราณ	เกร็งกำลัง/เดินลมปราณ/โคจรพลังลมปราณ
คำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายใน			
穆易不再说话, 腰带一紧, 使一招“**海燕掠波**”, 身子跃起, 向那公子疾撞过去。那公子知他怒极, 当下不敢怠慢, 拧过身驱, 左掌往外穿出, “**毒蛇寻穴手**”往他小腹击去。	มัวเอ๊กไม่ปริปากต่อคำถากถางอันเย้ยเยาะ ขยับผ้าเคียนเอวให้กระชับแน่น **พุ่งตัวเข้าทำร้ายชายหนุ่มอย่างรวดเร็วอีก** ชายหนุ่มคิดอยู่ในใจว่า ‘ถ้าขืนทำเฉยมัวเอ๊งกำลังโกรธนักพลาดพลั้งอาจถึงตายหรือไม่คงบาดเจ็บสาหัส’ ดังนั้น เมื่อหมัดนั้นพุ่งมาจึงรีบหลบไปเสียทางหนึ่ง **ซ้ายพุ่งทะลวงเข้าไป** ระหว่างท้องน้อยของมัวเอ๊กทันที[10] (กิมยง, 2537ก, น. 425-426)	มกเอ็กมิกล่าวกระไรอีก รัดสายรัดเอวแนบแน่นกว่าเดิม กระโดดปราดไปใน**กระบวนท่า ‘นางแอ่นโฉบคลื่น’** ทะยานใส่กงจี้อรูปงามอย่างดุดัน กงจี้อรูปงามทราบว่าฝ่ายตรงข้ามเดือดดาลถึงขีดสุดจึงไม่กล้าชะล่าเลินเล่อเบี่ยงกายหลบหลีกแล้วกระแทกฝ่ามือซ้ายเข้าใส่ท้องน้อยของฝ่ายตรงข้ามใน**กระบวนท่า ‘ควานพิษในรู’** (กิมยง, 2537ข, น. 368-369)	มกเอ็กไม่กล่าวกระไร รัดสายรัดเอวกระชับแน่น ใช้ออกด้วย**ท่วงท่าไฮ้อี่เลียะปอ (นางแอ่นโฉบคลื่น)** ลอยตัวโถมใส่กงจี้ผู้นั้น กงจี้ผู้นั้นทราบว่าคนผู้นี้เดือดดาลถึงขีดสุด ยามนั้นไม่กล้าชะล่าใจ บิดกายหลบเลี่ยง พุ่งมือซ้ายออกนอก ใช้**วิชาตั๋วจั้วชิ้มฮวกชิ่ว (มืออสรพิษควานหารู)** มุ่งใส่ท้องน้อยมกเอ็ก (กิมยง, 2546, น. 453-454)

[10] ต้นฉบับภาษาจีนของ *มังกรหยก ภาค 1* มีข้อความที่แตกต่างออกไป เป็นดังนี้ 穆易不再说话, 腰带一紧,忽地 “海燕掠波”, 身子离地尺许, 向那公子疾冲而来。那公子知他怒极, 只要中了他一招一式, 不死也得重伤, 当下不敢怠慢, 身躯一拧, 左掌往外一穿, “毒蛇寻穴手” 往对方小腹击去。

ตัวอย่างแรกจากหมวดคำทางวัฒนธรรมเชิงนิเวศ คือ คำว่า 百合花[11] ซึ่งแปลว่า “ดอกลิลลี่” โดย จำลอง พิศนาคะนั้น เลือกใช้กลวิธีการแทนที่ทางวัฒนธรรม โดยเปลี่ยนจากดอกลิลลี่เป็น “ดอกพลับพลึง” ซึ่งเป็นดอกไม้สีขาวขนาดใหญ่เช่นเดียวกันมาแทนที่ ในขณะที่ ว. ณ เมืองลุง เลือกที่จะใช้การละ คือไม่แปลคำดังกล่าว ส่วน น. นพรัตน์ นั้น เลือกใช้การใช้คำยืมด้วยการทับศัพท์โดยถอดเสียงคำ 百合 ด้วยสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วว่า “ดอกแป๊ะฮะ”

ตัวอย่างที่ 2 คือคำว่า 鼎 ในหมวดวัฒนธรรมทางวัตถุ 鼎 นั้นคือภาชนะจีนโบราณสามขาสองหู ใช้สำหรับต้มอาหาร[12] (ILCASS, 2002, p. 456) ไม่มีคำที่ตรงกันในภาษาไทย ผู้แปล *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วัน* ทั้งสามสำนวน ต่างเลือกใช้กลวิธีเดียวกันมาสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยได้เลือกใช้การแทนที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือการนำสิ่งที่มีในวัฒนธรรมปลายทางคือวัฒนธรรมไทย มาใช้ในการแปลคำ 鼎 ว่า “กระถาง” โดย *มังกรหยก ภาค 1* นั้นในบางครั้งจะแปลคำนี้ว่า “โอ่งเหล็ก” จะเห็นได้ว่า แม้ “กระถาง” และ “โอ่งเหล็ก” จะไม่ได้มีสามขาไม่มีหูจับด้านข้างสองหูเหมือนภาชนะโบราณดังกล่าว นอกจากนี้คำว่า “กระถาง” ยังอาจทำให้ผู้อ่านนึกไปถึงกระถางต้นไม้ที่ทำจากดินเผา แต่ถึงกระนั้น บริบทแวดล้อมอื่น ๆ ในเนื้อหาจะสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่า 鼎 มีลักษณะคร่าว ๆ เช่นไร มิได้ส่งผลเสียต่อการรับรู้

ตัวอย่างที่ 3 ซึ่งเป็นคำทางวัฒนธรรมในหมวดสังคม คือคำว่า 亩 ซึ่งเป็นมาตราวัดขนาดพื้นที่แบบจีน เท่ากับ 666.7 ตารางเมตร (ILCASS, 2002, p. 1373) ผู้แปล *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* เลือกแปลด้วยการแทนที่ทางวัฒนธรรม คือนำมาตราวัดพื้นที่แบบไทยคือ “ไร่” ซึ่งคิดเป็น 1,600 ตารางเมตรมาใช้ แม้มาตราวัดทั้งสองจะมีพื้นที่ต่างกันเกือบ 1,000 ตารางเมตรก็ตาม สำหรับ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น เลือกใช้กลวิธีการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย โดยแปลถอดเสียงด้วยสำเนียงจีนแต้จิ๋วว่า “โบ่ว” ก่อนจะทำเชิงอรรถว่า “ไร่จีน” เพื่อเป็นการอธิบายความให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างต่อมาเป็นคำทางวัฒนธรรมในหมวดสถาบัน ธรรมเนียม กิจกรรม กระบวนการ และแนวคิด คือคำว่า 江湖 ซึ่งคนไทยไม่ว่าจะเป็นนักอ่านนิยายกำลังภายในหรือผู้เสพละครกำลังภายใน อาจคุ้นหูกันดีในคำว่า “ยุทธจักร” หรือ “ยุทธภพ” การทำวิจัยชิ้นนี้ทำให้เราค้นพบว่า 江湖 ที่อาจแปลตรงตัวตามรูปศัพท์ได้ว่า “แม่น้ำและทะเลสาบ” นี้ไม่ได้ถูกแปลว่า “ยุทธจักร” ตั้งแต่แรกเริ่ม หากแต่เพิ่งจะปรากฏใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และสืบทอดต่อมาใน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

---

[11] 百合 คือ “多年生草本植物, 鳞茎呈球形, 白色或浅红色。花呈漏斗形, 白色, 供观赏。鳞茎供食用, 中医入药。” (ILCASS, 2002, p. 40) ซึ่งอาจแปลได้ว่า “พืชสมุนไพรยืนต้น มีหัวใต้ดินเป็นกระเปาะ มีสีขาวหรือแดงอ่อน ดอกมีลักษณะเหมือนรูปกรวย สีขาว สวยน่าชม หัวสามารถรับประทานได้ และเป็นวัตถุดิบยาจีน”

[12] ต้นฉบับภาษาจีน : 煮东西用的器物, 三足两耳

พจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบัน (ฉบับสองภาษา จีนและอังกฤษ) ได้ให้ความหมายของ 江湖 เอาไว้ว่า “คนซึ่งร่อนเร่ไปทั่ว หาเลี้ยงชีพด้วยการขายฝีมือในลักษณะต่าง ๆ หรือขายยา รวมไปถึงแวดวงที่คนเหล่านี้รวมตัวกัน”[13] (ILCASS, 2002, p. 958) จะเห็นได้ว่าความหมายตามพจนานุกรมนี้ ไม่สามารถนำมาใช้แปลคำว่า 江湖 ในบริบทนิยายกำลังภายในได้โดยตรง หากแต่ต้องนำความหมายพื้นฐานไปปรับเข้ากับบริบทของเหล่าผู้กล้าที่มีฝีมือในการต่อสู้อีกทอดหนึ่ง โดยแต่ละสำนวนแปลนั้น เลือกใช้กลวิธีเดียวกันคือ การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน นั่นคือคำแปลไม่เกี่ยวข้องรูปศัพท์เดิมที่แปลตรงตัวได้ว่า “แม่น้ำและทะเลสาบ” และไม่ได้แปลตรงตัวจากความหมายในพจนานุกรมตามที่ระบุไปข้างต้น ทั้งนี้ การเลือกใช้คำเพื่อแปลมโนทัศน์ของคำนี้ในบริบทนิยายจีนกำลังภายใน พัฒนาจาก “ผู้กล้าหาญ” หรือ “พวกผู้กล้าหาญ” ใน *มังกรหยก ภาค 1* มาเป็นคำว่า “ยุทธจักร” ใน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

สำหรับคำว่า “ยุทธจักร” นั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการผสมคำโดยผู้แปลเอง จากคำว่า “ยุทธ-” ที่แปลว่า “สงคราม, การรบพุ่ง.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 957) กับคำว่า “อาณาจักร” ที่แปลว่า “เขตแดนที่อยู่ในอำนาจปกครองของประเทศหนึ่ง ๆ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1403) และในเมื่อคำที่ผู้แปล *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* เลือกใช้นั้น มิได้เกี่ยวข้องกับความหมายตามรูปศัพท์หรือความหมายตามพจนานุกรมของ 江湖 แต่เป็นการเรียบเรียงคำขึ้นมาตามนัยที่ปรากฏในท้องเรื่อง คำว่า 江湖 ในภาษาไทย จึงกลายมาเป็นอาณาจักรของเหล่าผู้กล้า นับว่าเป็นการสร้างคำที่น่าสนใจและมีผู้ใช้สืบต่อมาจนปัจจุบัน[14]

สำหรับจากคำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายจีนกำลังภายใน ซึ่งเป็นหมวดคำพิเศษที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมเข้ามานั้น ตัวอย่างตามตารางที่ 3 มาจากเนื้อความตอนที่มกเอ็กต่อสู้กับเอี้ยคัง เนื่องจากรับไม่ได้ที่เอี้ยคังนั้นดูหมิ่นบุตรสาวบุญธรรมของตน โดยในข้อความตอนดังกล่าวปรากฏกระบวนท่าการต่อสู้จำนวนสองกระบวนท่า ซึ่งผู้แต่งได้นำใส่ไว้ในเครื่องหมายอัญประกาศให้สังเกตได้ง่าย นั่นคือ 海燕掠波 และ 毒蛇寻穴手

เป็นที่น่าสังเกตว่า กระบวนท่าการต่อสู้ซึ่งมีหลายร้อยชื่อใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* นั้นโดยมากมักปรากฏเพียงครั้งเดียว กระบวนท่าทั้งสองในตัวอย่างนี้ก็เช่นเดียวกัน ในการเขียนบรรยายการต่อสู้ กิมย้งมักจะอธิบายท่าทางการต่อสู้เอาไว้ในเนื้อหา ให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงกับท่าทางการต่อสู้ที่มีชื่อเรียกอันวิจิตรพิสดาร เช่น เมื่อเห็นข้อความว่า ...使一招 “海燕掠波”, 身子跃起, 向那公子疾撞过去。ผู้อ่านก็จะจินตนาการตามได้ว่า กระบวนท่านี้คือการกระโดด

[13] ต้นฉบับภาษาจีน 指各处流浪靠卖艺、卖药等生活的人, 也指这种人所从事的行业。

[14] อย่างไรก็ดี งานวิจัยฉบับนี้มิได้ค้นพบว่าใครเป็นผู้คิดคำว่า “ยุทธจักร” ขึ้นมาเป็นรายแรก และแปลไว้ในนิยายจีนกำลังภายในเรื่องใด

ลอยตัวขึ้นแล้วโฉบเข้าไปจู่โจมคู่ต่อสู้ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับ “นกนางแอ่นโฉบผ่านเกลียวคลื่น” ตามชื่อกระบวนท่า ส่วนกระบวนท่า 毒蛇寻穴手 นั้น หากอ่านข้อความต้นฉบับ ...当下不敢怠慢, 拧过身驱, 左掌往外穿出, “毒蛇寻穴手”往他小腹击去。ผู้อ่านก็อาจจินตนาการตามได้ว่าท่าทางการต่อสู้ที่แปลตรงตัวว่า “ท่ามืองูเลื้อยหารู” นี้ เป็นชื่อที่เหมาะสมกับอาการบิดตัวแล้วยื่นมือซ้ายจู่โจมไปยังท้องน้อยของคู่ต่อสู้อย่างไร

สำหรับกลวิธีการแปลนั้น จากตารางจะเห็นได้ว่า *มังกรหยก ภาค 1* มีวิธีการจัดการกับ 海燕掠波 และ 毒蛇寻穴手 ในลักษณะที่แตกต่างจากสองสำนวนที่แปลตามมาในภายหลัง กล่าวคือ ผู้แปลเลือกที่จะใช้กลวิธีการละคำ คือไม่แปลชื่อกระบวนท่า แต่แปลกิริยาอาการในการต่อสู้อื่น ๆ ออกมาให้รับทราบว่า ตัวละครทั้งสองต่อสู้กันในลักษณะใด ส่วน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น ต่างก็แปลชื่อกระบวนท่าทั้งสองนั้นออกมาด้วย แม้กลวิธีที่ใช้จะแตกต่างกันเล็กน้อย นั่นคือ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ใช้การแปลตรงตัวเพียงอย่างเดียว ถอดความหมายกระบวนท่าทั้งสองออกมาเป็นกระบวนท่า ‘นางแอ่นโฉบคลื่น’ และกระบวนท่า ‘ควานพิษในรู’ ส่วน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น ใช้กลวิธีการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือคำยืมร่วมกับคำอธิบาย โดยแปล 海燕掠波 และ 毒蛇寻穴手 ว่าท่วงท่าไฮ้อี่เลียะปอ (นางแอ่นโฉบคลื่น) และวิชาตั๊วจั้วชิ้มฮวกชิ่ว (มืออสรพิษควานหารู) จะเห็นได้ว่า น. นพรัตน์เลือกที่จะถอดเสียงวลีต้นฉบับด้วยสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วก่อน จากนั้นจึงค่อยแปลความหมายของภาษาจีนแต้จิ๋วนั้นเพิ่มในวงเล็บให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย

สำหรับตัวอย่างการแปลคำทางวัฒนธรรมหมวดกิริยาท่าทางและนิสัย คือคำว่า 运气 ซึ่งหมายถึง การ “เคลื่อนกำลังไปรวมกันที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย”[15] (ILCASS, 2002, p. 2379) โดย *มังกรหยก ภาค 1* จะไม่แปลกริยา 运气 เป็นภาษาไทยโดยตรง หากแต่จะเลือกแปลโดยใช้คำอื่น แตกต่างกันไปในแต่ละประโยค ส่วน *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* นั้น เลือกแปลคำนี้โดยกลวิธีการแปลตรงตัว แต่อาจไม่ได้แปลแบบเดียวกันในทุก ๆ ครั้ง

[15] ต้นฉบับภาษาจีน 把力气贯注到身体某一部分

ตารางที่ 3

ตัวอย่างการแปลคำ 运气ใน มังกรหยก ภาค 1 มังกรเจ้ายุทธจักร และ ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ

เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน	*มังกรหยก ภาค 1*	*มังกรเจ้ายุทธจักร*	*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*
笑弥陀张阿生估量这铜缸虽重, 自己尽可接得住, 当下抢上一步, **运气**双臂, 叫一声: "好!"	เตียวอาแซผู้มีฉายาว่าพระอรหันต์ยิ้ม ก้าวถลันเสือกสุดแขนรับไว้ทันท่วงที...[16] (กิมยง้, 2537ก, ล. 1, น. 134)	เชี่ยนีท้อ (พระสังฆจายหน้าเป็น) เตียอาเซ็งคำนวณดูกระถางทองเหลือและสุรา แม้มีน้ำหนักมาแต่ตนยังพอจะรับไว้อยู่ จึงสะอึกปราดเข้าไป**เกร็งกำลัง**ใส่สองแขน[17] (กิมยง้, 2537ข, ล. 1, น. 71)	พระสังฆจายน์ยิ้ม เตียอาเซ็งคาดคำนวณว่า โอ่งทองเหลืองนี้แม้หนักอึ้ง ตัวเองสามารถรับไว้ได้ ดังนั้นสืบเท้าออกไปก้าวใหญ่ เกร็งกำลังใส่สองแขน ตวาดคำ "ประเสริฐ" (กิมยง้, 2546, ล. 1, น. 122)
他生得肥胖, 胸口垒垒的都是肥肉, 犹如一个软垫一般, 托住了铜缸, 随即一**运气**, 胸肌向外一张, 已把铜缸飞来之力抵了回去, 双手合围, 紧紧将铜缸箍住, 低头在缸里喝了一大口酒, 赞道: "好酒!"	...หากแต่ว่าร่างของเตียวอาแซอ้วนพี เนื้อออกหนา ดังนั้นพอกระถางปะทะหน้าอกมันก็กระดอนออก พร้อมกันเตียวอาแซตกใจร้อง พลางใช้มือทั้งสองคว้าอุ้มกระถางใบนั้นไว้ได้ทันที เตียวอาแซกัมหน้าลงดื่มสุราตามคำเชิญของคูชูกี พอดื่มแล้วเงยหน้าขึ้น... (กิมยง้, 2537ก, ล. 1, น. 137)	...ปล่อยกระถางทองเหลืองกระแทกเข้าใส่ทรวงอกมันที่อ้วนใหญ่ ทรวงอกมีกล้ามเนื้อเป็นหนั่นหนาดุจกับเบาะนิ่ม ๆ รองรับกระถางไว้ เมื่อ**เกร็งกำลังภายใน**อีกครั้ง กล้ามเนื้อทรวงอกดีดออกทางภายนอก ต้านกระถางทองเหลือที่พุ่งเข้ามาจนหยุดลง สองมือโอบเข้าหากันรัดกระถางทองเหลืองไว้แนบแน่น กัมศีรษะดื่มสุราในกระถางอีกหนึ่งแล้วส่งเสียงชม "สุราประเสริฐ" (กิมยง้, 2537ข, ล. 1, น. 74)	คนผู้นี้มีรูปร่างอ้วนฉุ หน้าอกกอปรด้วยเนื้อหาคล้ายเบาะนุ่มนิ่มใบหนึ่ง รองรับโอ่งทองเหลืองไว้ จากนั้น**โคจรพลังลมปราณ** กล้ามเนื้อหน้าอกดีดกระดอนออกนอก ต้านทานรับพลังสภาวะที่แฝงมากับโอ่งทองเหลืองเอาไว้ โอบแขนทั้งสอง สวมกอดโอ่งทองเหลืองแนบแน่น กัมศีรษะดื่มสุราภายในโอ่งอึกใหญ่ ชมเชยว่า "สุราอันประเสริฐ" (กิมยง้, 2546, ล. 1, น. 126)

[16] ต้นฉบับภาษาจีนของ *มังกรหยก ภาค 1* แปลโดย จำลอง พิศนาคะ มีความแตกต่างในรายละเอียดจากต้นฉบับของอีกสองสำนวนแปล โดยข้อความใน *เฉ้อเตียวอิงสุยงจฺว้าน* ฉบับดั้งเดิมเป็นดังนี้ 笑弥陀张阿生在江南七侠中力气最大, 估量这铜缸虽重, 自己力气尽自接得住, 当下抢上一步, **运气**双臂, 叫一声: "好!"

[17] ไม่ได้แปลข้อความช่วงท้ายที่ว่า 叫一声: "好!"

ตารางที่ 3

ตัวอย่างการแปลคำ 运气ใน มังกรหยก ภาค 1 มังกรเจ้ายุทธจักร และ ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ (ต่อ)

เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วน	*มังกรหยก ภาค 1*	*มังกรเจ้ายุทธจักร*	*ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*
此时梅超风守紧门户，不再进击，一面**运气**裹毒，使眼中的毒不致急速行散，.....	ขณะเดียวกับที่นางฝืนความเจ็บปวดจากพิษร้ายที่ฝังอยู่ในลูกตา ไม่ให้แผ่ซ่านออกไปทั่วร่างได้**ด้วยกำลังต่อต้านภายใน**ของนาง (กิมยัง, 2537ก, ล. 1, น. 261)	ตอนนั้นบ๊วยเทียวฮวงป้องกันตัวเข้มแข็งรัดกุมยิ่งไม่จู่โจมใส่คู่ต่อสู้อีกแล้ว ทางหนึ่ง**เกร็งกำลังภายใน**ขึ้นต่อต้านพิษมิให้พิษในดวงตากระจายสู่ส่วนสัดอื่นเร็วเกินไปนัก (กิมยัง, 2537ข, ล. 1, น. 200)	ยามนั้นบ๊วยเถียวฮวงคุ้มครองป้องกันตัวอย่างรัดกุม ไม่รุกจู่โจม อีกทางหนึ่ง**โคจรพลัง**ห่อหุ้มพิษไว้ มิให้พิษร้ายในดวงตาหมุนเวียนไปตามเส้นเลือดโดยเร็ว (กิมยัง, 2546, ล. 1, น. 269)
朱聪见马钰坐在地下**运气**，一只右掌已全成黑色，问道：“马道长，你怎么受了伤?”	จูชงเห็นเบ๊เง็กนั่ง**ใช้กำลังภายใน** สังเกตฝ่ามือข้างขวากลายเป็นสีดำ รีบถามว่า “ท่านอาวุโสแซ่เบ๊ ข้าพเจ้าใคร่ทราบอาการบาดเจ็บของท่าน?” (กิมยัง, 2537ก, ล. 3, น. 596)	จูชงเห็นเบ๊เง็กนั่ง**โคจรลมปราณ**กับพื้น มือขวากลายเป็นสีดำสนิทไป จึงรีบถาม “เบ๊เต้าเจี้ยงท่านบาดเจ็บอย่างไร?” (กิมยัง, 2537ข, ล. 2, น. 562)	จูชงเห็นเบ๊เง็กนั่ง**โคจรพลัง**กับพื้น มือขวาข้างหนึ่งกลับกลายเป็นสีดำ จึงถามว่า “เบ๊เต้าเจี้ยงท่านไฉนได้รับบาดเจ็บ?” (กิมยัง, 2546, ล. 2, น. 48)

จากตัวอย่างทั้งสี่ในตารางจะเห็นได้ว่า *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* มีคำที่ค่อนข้างตายตัวในการแปลคำว่า 运气 โดยแปลคำ 运 ว่า “เกร็ง” หรือ “โคจร” และแปลคำ 气 ว่า “กำลังภายใน” “ลมปราณ” หรือ “พลังลมปราณ” จึงถือเป็นการแปลตรงตัว ในขณะที่ *มังกรหยก ภาค 1* นั้น ยังไม่ได้มีการจัดการอย่างตายตัวกับคำดังกล่าว แต่จะใช้กลวิธีที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประโยค โดยตัวอย่างที่ 1 และ 2 นั้น จำลอง พิศนาคะ เลือกที่จะใช้กลวิธีการละคำ คือตัดเนื้อความในตอนนั้นออกไป ส่วนตัวอย่างที่ 3 และ 4 จำลองใช้กลวิธีการเรียบเรียงใหม่โดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือคงคำว่า 气 ที่แปลเอาไว้ว่า “กำลังต่อต้านภายใน” และ “กำลังภายใน” เอาไว้ แล้วนำคำกริยาอื่นมาประกอบ เป็น “ด้วยกำลังต่อต้านภายใน” และ “ใช้กำลังภายใน” ตามลำดับ ผู้วิจัยมองว่า ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นพัฒนาการในการประกอบสร้างสำนวนกำลังภายใน คำบางคำที่อาจเป็นปัญหาในการแปลครั้งแรก ๆ เมื่อมีผู้แปลท่านอื่นมาสานต่อ ก็อาจเกิดคำศัพท์ที่ตายตัวต่อไปในชั้นหลัง

5. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

5.1 การแปลคำทางวัฒนธรรมใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับภาษาไทยสามสำนวนในมุมมองของการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (foreignization) และการแปลแบบทำให้กลมกลืน (domestication)

ในการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยการแปลแบบรักษาความแปลกต่างและการแปลแบบทำให้กลมกลืน ซึ่งแพร่หลายในวงวิชาการและถูกอ้างอิงอย่างแพร่หลายในงานวิจัยการแปลที่ศึกษางานแปลจากมุมมองเชิงวัฒนธรรมหรือ cultural turn in translation studies เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการแปลจากแง่มุมทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้นำกลวิธีต่าง ๆ ข้างต้นมามองผ่านแว่นของกลวิธีการแปลใหญ่ทั้งสองนี้ โดยหากคัดเฉพาะกลวิธีที่ปรากฏมากกว่าร้อยละ 1 ใน *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวนจะพบว่า มีทั้งสิ้น 8 กลวิธี ได้แก่ 1) การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม 2) การแทนที่ทางวัฒนธรรม 3) การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย 4) การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน 5) การเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 6) การละคำ 7) การแปลตรงตัว และสุดท้าย 8) การแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย (ความถี่และร้อยละโปรดอ้างอิงตารางที่ 1 และ 2)

หากนำคำจำกัดความของกลวิธีการแปลทั้ง 8 กลวิธีข้างต้นมาวิเคราะห์ก็จะพบว่ากลวิธีที่แปลเพื่อรักษาความแปลกต่าง หรือในกรณีนี้คือการรักษากลิ่นอายความเป็นจีนเอาไว้ในคำแปลไทยนั้น มีทั้งสิ้น 3 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย การแปลตรงตัว และการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย

สำหรับกลวิธีที่สอดคล้องกับการแปลแบบทำให้กลมกลืน คือ พยายามรักษาความเป็นไทย หรือนำความเป็นไทยไปใส่ในคำที่มีกลิ่นอายจีน หรือการทำให้บทแปลภาษาไทยอ่านแล้วลื่นไหลนั้น พบทั้งสิ้น 4 กลวิธี ได้แก่ การแปลด้วยคำแม่กลุ่ม การแทนที่ทางวัฒนธรรม การเรียบเรียงด้วยคำที่เกี่ยวข้องกัน และการเรียบเรียงด้วยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

ในส่วนของการละคำซึ่งปรากฏบ่อยครั้งใน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* นั้น ผู้วิจัยมิได้มองว่าเป็นการช่วยให้คำทางวัฒนธรรมในภาษาจีนเข้าใกล้ผู้อ่านชาวไทยมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็มิได้ช่วยคงความเป็นต่างประเทศ หรือเพิ่มกลิ่นอายจีนในตัวบทแปลเช่นเดียวกัน สิ่งที่สะท้อนจากการที่กลวิธีการละคำปรากฏมากใน *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* นั้น เห็นจะเป็นความจริงที่ว่า สองตัวบทแปลนี้มีลักษณะของการแปลและเรียบเรียง ส่วน *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ซึ่งไม่ปรากฏการละคำแม้แต่ครั้งเดียว เป็นตัวบทแปลที่เน้นถ่ายทอดต้นฉบับอย่างครบถ้วนเสียมากกว่า ซึ่งความเปลี่ยนแปลงนี้เป็นภาพสะท้อนแนวโน้มในการแปลวรรณกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

ในแง่มุมหนึ่งเราอาจมองได้ว่า การละคำบางคำที่ไม่สำคัญต่อเนื้อเรื่องจะช่วยให้ผู้อ่านฉบับแปลไทยอ่านตัวบทแปลได้ราบรื่นขึ้น เพราะช่วยลดทอนคำที่อาจทำให้อ่านสะดุดไม่ลื่นไหลให้น้อยลง ซึ่งนั่นก็น่าจะสามารถจัดอยู่ในขั้วของการแปลแบบทำให้กลมกลืน (domestication) ได้ ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมองว่าเป็นการพิจารณา *มังกรหยก ภาค 1* และ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ในฐานะบทแปลทั้งตัวบท มากกว่าจะมองจากมุมของการแปลคำทางวัฒนธรรมเป็นหลัก อย่างที่งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา และด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านั้นจึงทำให้ผู้วิจัยไม่นำกลวิธีการละคำมาคำนวณหาแนวโน้มกลวิธีการแปลในภาพรวม

หากนำการปรากฏของกลวิธีการแปลทั้ง 3 กลวิธี ที่เข้าข่ายการแปลแบบรักษาความแปลกต่างมารวมกัน จะพบว่า *มังกรหยก ภาค 1* ปรากฏการแปลแบบรักษาความแปลกต่างคิดเป็นร้อยละ 50.08 *มังกรเจ้ายุทธจักร* ร้อยละ 61.8 และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ร้อยละ 83.63

สำหรับกลวิธีการแปล 4 กลวิธี ที่สอดคล้องกับการแปลแบบทำให้กลมกลืนนั้น เมื่อนำร้อยละการปรากฏใช้มารวมกัน จะพบว่า *มังกรหยก ภาค 1* ปรากฏการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง ร้อยละ 22.34 *มังกรเจ้ายุทธจักร* ร้อยละ 19.9 และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ร้อยละ 13.13

เห็นได้ว่า *เฉ้อเตียวอิงสฺยงจฺว้าน* ทั้งสามสำนวนแปลไทยนั้นเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างในการแปลคำทางวัฒนธรรมมากกว่า โดยที่ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* เน้นกลวิธีนี้มากเป็นพิเศษ คือ ใช้มากถึงร้อยละ 83.63 เมื่อเทียบกับร้อยละ 13.13 รองลงมา คือ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ที่ร้อยละ 61.8 ต่อร้อยละ 19.9 ส่วน *มังกรหยก ภาค 1* ซึ่งเป็นสำนวนแปลฉบับแรกนั้นให้น้ำหนักไปที่การแปลแบบรักษาความแปลกต่างน้อยที่สุด ที่ร้อยละ 50.08 ต่อร้อยละ 22.34

อย่างไรก็ดีคำในหมวดที่ 6 ที่งานวิจัยนี้นำเสนออาจไม่สามารถมองได้ว่าเป็นคำที่มีความเฉพาะตัวในวัฒนธรรมจีน หากแต่เป็นคำที่มีความเฉพาะตัวสำหรับงานเขียนประเภทนิยายกำลังภายในเสียมากกว่า ดังนั้นหากตัดกลวิธีที่พบในหมวดที่ 6 ออกไปก็จะพบแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลระหว่างการแปลแบบรักษาความแปลกต่างและการแปลแบบทำให้กลมกลืน ดังนี้

มังกรหยก ภาค 1 ปรากฏการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง คิดเป็นร้อยละ 38.03 เมื่อเทียบกับการแปลแบบทำให้กลมกลืนซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 36.34 *มังกรเจ้ายุทธจักร* ร้อยละ 48.53 เมื่อเทียบกับการแปลแบบทำให้กลมกลืนซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 32.27 และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ร้อยละ 73.53 เมื่อเทียบกับการแปลแบบทำให้กลมกลืนซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 21.13

จะเห็นได้ว่า เมื่อตัดคำในหมวดที่ 6 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฉายานามของตัวละครและชื่อกระบวนท่าในการต่อสู้ออกไปนั้น *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ยังคงโน้มเอียงไปยังการแปลแบบ

รักษาความแปลกต่างมากที่สุด รองลงมาคือ *มังกรเจ้ายุทธจักร* ในขณะที่ *มังกรหยก ภาค 1* นั้น เรียกได้ว่ากลวิธีทั้งสองฝั่ง ได้รับการประยุกต์ใช้ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

อนึ่ง หากตัดคำในหมวดที่ 6 ไม่นำมาคิด กลวิธีที่ปรากฏมากกว่าร้อยละ 1 ยังคงเดิม คือ 8 กลวิธี ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น อย่างไรก็ดีสิ่งที่น่าสังเกตคือ กลวิธีการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับอธิบายนั้นลดลงอย่างมาก จากเดิมที่ปรากฏ 122 ครั้ง 91 ครั้ง และ 238 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.03 ร้อยละ 14.72 และร้อยละ 38.57 ใน *มังกรหยก ภาค 1* *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* เหลือเพียง 9 ครั้ง 9 ครั้ง และ 30 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.54 ร้อยละ 2.4 และร้อยละ 8.02 ตามลำดับเท่านั้น โดยสาเหตุที่กลวิธีการแปลตรงตัวและการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับอธิบาย เมื่อคิดเฉพาะ 5 หมวด ตามข้อเสนอของปีเตอร์ นิวมาร์ก มีจำนวนลดลงอย่างมากก็เนื่องมาจากกลวิธีดังกล่าวเป็นกลวิธีหลักที่ทั้งสามสำนวนแปลไทยใช้ในการแปลชื่อกระบวนท่าในการต่อสู้และฉายาของตัวละคร ซึ่งเป็นหมวดพิเศษที่ผู้วิจัยเพิ่มเข้ามานั่นเอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปว่า **กลวิธีที่ผู้แปล *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวนเลือกใช้ในการแปลคำทางวัฒนธรรม โน้มเอียงไปทางการแปลเพื่อรักษาความแปลกต่าง** คือ พยายามคงความเป็นจีนตามต้นฉบับเอาไว้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ใกล้ชิดวัฒนธรรมจีนมากขึ้น โดยตัวบทที่เน้นหนักไปที่การรักษาวัฒนธรรมจีนไว้มากที่สุด คือ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ซึ่งแปลทีหลังสุด รองลงมาคือ *มังกรเจ้ายุทธจักร* และท้ายที่สุด คือ *มังกรหยก ภาค 1* ซึ่งเป็นตัวบทแปลแรกสุดของ *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* และวิธีการที่ใช้มากที่สุดในกระบวนการดึงวัฒนธรรมจีนเข้ามาหาวัฒนธรรมไทย คือ ปรากฏใช้บ่อยครั้ง ทั้งในการแปลคำทางวัฒนธรรมแบบ 5 หมวดและ 6 หมวด คือ การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบาย โดยในกรณีที่แบ่งคำทางวัฒนธรรมออกเป็น 5 หมวด พบใช้ร้อยละ 27.04 ร้อยละ 29.33 และร้อยละ 49.2 ใน *มังกรหยก ภาค 1* *มังกรเจ้ายุทธจักร* และ *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ตามลำดับ ส่วนในกรณีที่แบ่งเพิ่มคำหมวดคำศัพท์เฉพาะสำหรับนิยายกำลังภายในเพิ่มไปอีกหนึ่งหมวดนั้น พบใช้กลวิธีการใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายนี้คิดเป็นร้อยละ 20.2 ร้อยละ 20.87 และร้อยละ 31.28 ตามลำดับ

การใช้คำยืมหรือใช้คำยืมร่วมกับคำอธิบายในการแปลคำทางวัฒนธรรมของ *เฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้ว้าน* ฉบับแปลไทยทั้งสามสำนวนนั้นจะใช้ในรูปแบบของการถอดเสียงคำ/วลีในตัวบทภาษาจีนด้วยอักขระไทย โดยตัวบทแปลทั้งสามสำนวนนั้นถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยสำเนียงแต้จิ๋ว แต่เนื่องจากภาษาจีนแต้จิ๋วนั้นมีสำเนียงย่อยหลากหลายถิ่นกอปรกับไม่มีหลักเกณฑ์การถอดเสียงจากสำเนียงจีนแต้จิ๋วด้วยอักขระไทยที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติกัน โดยทั่วไปจึงทำให้การถอดเสียงของแต่ละตัวบทมีความแตกต่างกันไปบ้าง

เอกสารอ้างอิง/References

กนกพร นุ่มทอง. (2565). กลวิธีการแปลบันเทิงคดีร้อยแก้วจีนเป็นไทย: จากอดีตสู่ปัจจุบัน. ใน ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์ (บรรณาธิการ), *สินสาด: สรรนิพนธ์วิชาการศิลปศาสตร์ ในวาระ 60 ปี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* (น. 525-565). อ่าน.

กิตติพิรุณ. (2553). ภาคผนวก เส้นทางของนิยายจีนกำลังภายใน: จากแผ่นดินใหญ่สู่แผ่นดินไทย. ใน *60 ปี น. นพรัตน์ เจิดจรัสรัศมีมิเสื่อมคลาย*. บุ๊คสไมล์.

กิมยัง. (2537ก). *มังกรหยก ภาคหนึ่ง (เล่ม 1-8)* (จำลอง พิศนาคะ, ผู้แปล). สร้างสรรค์-วิชาการ. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1956).

กิมยัง. (2537ข). *มังกรเจ้ายุทธจักร (เล่ม 1-4)* (ว. ณ เมืองลุง, ผู้แปล). ดอกหญ้า.

กิมยัง. (2546). *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ (เล่ม 1-4)* (น. นพรัตน์, ผู้แปล). สยามอินเตอร์บุ๊คส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2003).

เฉิน เจี๋ย และ พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์. (2558). ซีโหยวจี้ - ไซอิ๋ว: วิเคราะห์กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม. *สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, *21*(2), 199-206.

ถาวร สิกขโกศล. (2554). *สกัดจุดยุทธจักรมังกรหยก*. สร้างสรรค์บุ๊คส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ราชบัณฑิตยสถาน.

วรรัตน์ พิริยนสรณ์. (2543). *การเปรียบเทียบเฉ้อเตียวอิงสุยงจุ้วานกับมังกรหยก* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไล ลิ่มถาวรานันต์ และ ดารณี มณีลาภ. (2565). กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเรื่อง ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ของเหลาเส่อ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, *30*(2), 223-250.

วีระชาติ ดวงมาลา และ กนกพร นุ่มทอง. (2565). การศึกษากลวิธีการแปลและข้อผิดพลาดในการแปลคำและวลีทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่ปรากฏในบทบรรยายใต้ภาพในภาพยนตร์เรื่อง “ร่างทรง”. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, *15*(2), 251-291.

Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. Routledge.

Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Prentice-Hall International.

Venuti, L. (1995). *The translator’s invisibility: A history of translation*. Routledge.

Jongjairuksa, K. (2016). *A sociological approach to the translation of Chinese martial arts fiction into Thai* [Unpublished Doctoral Dissertation]. University of London.

Yu jingwei, Yu Ying'ao, Cai Jingfeng, Zhang Zhibin, Ou Yongxin, Deng Tietao, & Ou Ming 李经纬、余瀛鳌、蔡景峰、张志斌、区永欣、邓铁涛、欧明. (2004). *中医大辞典*. 人民卫生出版社.

Mok Olivia 莫慧娴 (2001). 武侠小说之东迁西徙. *中外*, *30*(3), 133-150. https://doi.org/10.6637/CWLQ.2001.30(3).133-150

Institute of Linguistics, Chinese Academy of Social Sciences (ILCASS) 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2002). *现代汉语词典 (汉英双语)*. 外语教 育与研究出版社.